www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень,
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 24-го січня 1918. Ч. 10. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, January 24, 1918. No. 10.

МИР МІЖ УКРАЇНОЮ І ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

Конґрес рад робітничих і салдатських депутатів має заступити місце установчих зборів.

Большевики замордували бувших міністрів, Шінґарйова і Кокошкіна.

Австрійське правительство вирікаєть ся заборчих плянів.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНЦІ ГОДЯТЬ СЯ НА ЗАКЛЮЧЕНЄ МИРА З ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

АМСТЕРДАМ, 21. січня. — **Нинішна телеґрама з Берліна доносить, ЩО ДЕЛЕҐАТИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ ДІЙШЛИ ДО ЗГОДИ В СПРАВІ МИРА З УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕПУБЛИКОЮ.**

Донесенє говорить, що СЯ УГОДА МАЄ СТАНОВИТИ ПІДСТАВУ ДО ФОРМАЛЬНОГО МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Підписане мира наступить по засягненю ради у відповідальних правительств.

Вчера покінчено переґовори. Все, що тепер є ще потрібне, доносить німецька телеграма, є, щоби обі сторони засягнули ще поради у „відповідальних властий дома". Тоді делеґати повернуть і підпишуть договір.

Обі сторони мають забрати війска і навязати економічні зносини.

На случай заключеня мира, доносять вісти з Брестя Литовського, **обі сторони мають забрати свої війска. В угоді зроблено застережене, що в мировім договорі мають містити ся також зарядженя в справі безпроволочного піднятя економічних зносин і можливо як найскоршого піднятя зносин дипльоматичних і консулярних.**

Тому, що обі делеґації вважали за конечне здати своїм правительствам устні звіти, говорить ся дальше в телеґрамах, обі сторони згодили ся на короткий час відложити формальне підписане мирового договору.

ТРОЦЬКИЙ ОБСТОЮЄ ПРИ РЕФЕРЕНДУМ.

Противить ся односторонному рішаню в справі територій в користь Українців.

ЛОНДОН, 21. січня. — Довгий звіт, оголошений в Берліні, зі засіданя комісії в справі полагодженя політичних і територіяльних питань, яке відбуло ся в пятницю в Брестю Литовськім, вказує, що центральні держави і Росія не є ані трохи близше угоди щодо справи, в який спосіб народи в занятих територіях мають висказати своє бажанє самовизначення.

Дискусія закінчила ся відповідию Троцького, який заявив, що російські делеґати обстоюють при своїм предложеню, **щоби іменно „референдум"** (загальне голосоване) **рішало про будучий устрій тих країв.**

Троцький заявив ще дальше проти того, щоби Українцям признати одностороннє і незалежне рішенє в справі територій, занятих Австрійцями. Але він є тої гадки, що в тій справі є можлива угода між Українцями і Росією.

Увага Троцького щодо одностороннього і незалежного полагодженя справи територіяльної з Українцями відносить ся, як треба здогадувати ся, до факту, що між центральними державами і українською народною републикою прийшло до згоди щодо головних принципів мирового договору, який має бути заключений, і положити конець війні, як се доносять вісти з Брестя Литовського, наспівші тут через Амстердам.

Боротьба большевиків з Українською Центральною Радою.

(Після кореспонденції Артура Ренсома).

ПЕТРОҐРАД, 21. січня. — **Останного вечера прийшла вістка, що Полтава опинила ся в руках большевиків.** Се значить, що вплив большевиків поширив ся о кількасот миль близше Києва, що має значінє, коли візьметь ся під увагу, що останні вісти доносили про зусиля прогнати большевиків з Харкова.

Большевик, який вчера вечером повернув з полудня, оповідає, що поважна боротьба між Москалями й Українцями є тепер неправдоподібна тому, що вплив большевиків скоро поширюєть ся серед Українців. В Раді прийшло вже до розлому і український „савет" (харківська рада) зискує щораз більшу силу.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Проклямація большевиків в справі розвязаня установчих зборів.

ПЕТРОҐРАД, 20. січня. — Проклямація правительства большевиків в справі розвязаня установчих зборів звучить:

„Установчі збори, були вибрані на підставі давних виборчих лист і тепер показало ся, що вони були виразом старого буржуазійного режіму, маючи надію стати головною властию в буржуазійній републиці і виступаючи против жовтневої революції та власти „савєтів".

„В сих днях можна було бачити давний буржуазійний парляментаризм. Неможливим є погодити його зі задачею, яка стоїть перед соціялізмом. Лише того рода інституції як „савєти" є всилі зломити опозицію богатих кляс і утворити нову соціялістичну державу. **Відмова установчих зборів признати власть „савєтів" і приверненє буржуазії свободи, яку ми здобули, було би кроком назад в напрямі банкротства революції робітників і салдатів. Праві соціялісти-революціонери поборюють отверто „савєти" і піддержують визискувачів праці. Тому Центральний Екзекутивний Комітет зарядив розвязанє установчих зборів".**

Є гадка скликати установчі збори до Києва.

ПЕТРОҐРАД, 21. січня. — Протибольшевицькі члени установчих зборів, як се доносять, переконали ся, що під теперішну пору є річию неможливою пробувати відбути засіданє в Петрограді а також в жаднім инші місті з причини перерв у зелізничім руху.

Опісля дискутовано над правдоподібностию скликаня установчих зборів до Києва. Богато делеґатів відїхало вже домів.

Видано приказ на арештованє Чернова.

СТОКГОЛЬМ, 22. січня. — **Премієр Ленін видав наказ арештувати Чернова, провідника соціялістів-революціонерів, якого делеґати вибрали були президентом установчих зборів.**

Большевики відложили конґрес „савєтів" на середу.

ПЕТРОҐРАД, 22. січня. — **Засіданє всеросійського конґресу рад роб. і салд. депутатів, який був скликаний на ниї, відложено на середу.**

Сподівають ся, що сей конґрес утворить нове правительство. Конґрес відложено з причини розвязаня установчих зборів, а також тому, що ще не всі делеґати мали змогу прибути до Петрограду.

Троцький приготовляє нову ноту до алянтів.

Міністер заґр. справ, Троцький, і инші мирові делеґати мають кождої хвилі прибути з Брестя Литовського до Петрограду.

З урядових кругів доносять, що **Троцький видасть до алянтів нову нотозу, в якій представить хід нарад в Брестю Литовськім, і завізве їх, щоби прилучили ся до загальних мирових переговорів.**

Замордоване бувших міністрів, Шінґарйова і Кокошкіна.

ПЕТРОҐРАД, 20. січня. — **А. І. Шінґарйов,** міністер фінансів в кабінеті Керенського, і **проф. Ф. Ф. Кокошкін,** державний контрольор за часів правительства Керенського, **зістали замордовані останної ночи на їх ліжках в шпитали моряків.**

Шінґарйова і Кокошкіна перевезено недавно з Петропавловської кріпости до шпитали з причини їх слабости.

Кільканайцять узброєних людий впало до шпиталю, жадаючи, щоби їм показати ліжка обох бувших міністрів.

Професора Кокошкіна вбито підчас сну двома вистрілами. Шінґарйов пробудив ся і протестував проти сього. Шість куль прошибло його тіло. Опісля напасники опустили шпиталь.

Ленін дав приказ винайти убийників.

ПЕТРОҐРАД, 22. січня. — Урядово доносять, що **замордоване бувших міністрів, Кокошкіна і Шінґарйова, було ділом большевицьких фанатиків,** які були до сього заохочені відозвами моряків балтійської фльоти.

Премієр Ленін і секретар Бурєвич дали прикав червоній сторожі і жовнірам вишукати автомобіль з членами червоної сторожі і моряками, які вбили Шінґарйова і Кокошкіна".

Замордоване бувших міністрів викликало протест зі сторони большевицького правительства, яке побоюєть ся, щоби воно не втратило контролі.

Петроградська рада роб. і салд. депутатів видала дуже строгі зарядженя в цїли вислїдженя убийників, заявляючи, що вона ніколи не може погодити ся з таким поступованем та що вбиті особи не допустили ся жадних злочинів. Дальше резолюція взиває всіх жовнірів за вишуканєм убийників.

Тіла вбитих міністрів враз зі жертвами, які полягли підчас демонстрації в пятницю, між ними і сибірський делеґат до установчих зборів, Логінов, були виставлені в каплиці шпиталю моряків до публичних оглядин.

Чотирох инших членів кабінету Керенського, які лежали також хорі, але в иншім шпиталю, перевезено на приказ правительства до вязниці. Тими членами були: Карташев, Коновалов, Третяков і Смірнов.

Родина Романових перед судом.

ЖЕНЕВА, 21. січня. — З революційних кругів в Ціріху доносять, що **ціла родина Романових, включаючи царя і царицю, буде поставлена на розказ Троцького перед суд і буде обжалувана о зраду держави.**

Романовим буде дозволено взяти до своєї оборони адвокатів. Розправа відбудеть ся публично.

Дальше доносять, що царя вже повідомлено про се рішенє та що він робить вже приготованя до своєї оборони в Тобольску.

Східна Сибір переводить орґанізацію.

ПЕКІН (Хіни), 21. січня. — **У східних провінціях Сибіри розвиваєть ся сильний рух за власною автономією.**

В середу має відбути ся в Благовіщенску конференція делеґатів в справі орґанізованя адміністрації. В адміністрації буде населенє заступлене пропорціонально до числа, на 50.000 мешканців один делеґат.

Мають надію, що західні сибірські провінції злучать ся разом, скоро лише розпічнуть ся наради в тій справі. Також є надія, що новоутворене правительство приверне скоро лад у східній Сибіри.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

АВСТРІЯ ВИРІКАЄТЬ СЯ ЗАБОРЧИХ ПЛЯНІВ.

Заява австрійського премієра перед делеґацією робітників.

АМСТЕРДАМ, 22. січня. — **Щоби втихомирити революційний настрій серед робучих кляс, які домагають ся мира, за що знова обіцюють скінчити загальний страйк, др. Зайдлер, президент австрійського кабінету, дав делеґації, зложеній з провідників робітників, запоруку в імени корони.**

Як се доносять віденські телеґрами, др. Зайдлер мав заявити ось-що:

„Бажанєм цїсаря є покінчити війну як найскорше чесним миром".

„Відповідно до сього бажаня і принципів було вже нераз заявлене, що правительство австро-угорської монархії зробило все, що лежало в його силі, і буде робити все можливе, щоби довести як найскорше до загального мира.

„Однак під теперішну пору лише заключенє окремого мира з Росією є можливе. Відповідальність за такий стан сповнює виключно на державах алянтів, які відкинули наші мирові предложеня".

Опісля премієр заперечив всяким заборчим цїлям і заявив, що правительство дальше є того переконаня, що міжнародна угода в справі розоруженя і утворення мирових судів може становити добру підставу для загального мира.

Премієр заявив дальше, що мирові переговори з Росією, о скільки воно тичить ся австро-угорського правительства, не будуть мати причини до розбитя задля територіяльних заборів.

Правительство вважає Польщу независимою державою з независимими зносинами з монархією. Правительство не має зовсім наміру диктувати Польщі, яке має бути її становище супроти Австро-Угорщини.

Др. Зайдлер заявив дальше, що правительство годить ся, щоби Польща полагодила сама справу свого державного устрою через загальне голосованє, а зглядно через установчі збори, вибрані на широких демократичних підставах, правительство зі своєї сторони годить ся дати повну ґарантію, щоби при таким голосованю була захована міжнародна свобода без вмішуваня зі сторони окупаційних властий.

„Правительство, — говорив дальше др. Зайдлер — відмовило вправді жаданю російських делеґатів в справі опорожненя з війск занятих територій, але ся відмова не мала на цїли уживати війска до обмеженя права самовизначеня польського народу; причиною її було те, що війна на инших боєвих фронтах триває дальше і в Росії внутрішні справи не є ще полагоджені; тому ми не можемо опорожнити тих територій без нараженя на небезпеку військових інтересів".

Міліон робітників в Австрії вийшло на страйк.

ЖЕНЕВА, 22. січня. — Деякі достовірні вісти, які передістали ся через швайцарську границю, доносять, **що Австро-Угорщина находить ся в передодни великої економічної кризи.**

Оцінюють, що поверх 1,000.000 робітників вийшло на страйк. По найбільшій части сі робітники працювали у фабриках военних матеріялів. Лише мала частина вернула назад до праці, коли підвисшено платню. **Проча часть, як доносять, заняла більше грізне становище; вона домагаєть ся закінченя війни і дешевої ціни для средств поживи.**

Угорщина, як доносять, мала заборонити вивіз збіжа до Австрії і Німеччини, а румунські збіжеві засоби скінчили ся.

Страйки грозять небезпекою й для военного положеня.

Страйки огорнули також Галичину.

ЛОНДОН, 22. січня. — Страйковий рух, який приймив в неділю дуже грізні розміри, скінчив ся в понеділок. Робітники відбули ряд віч і ухвалили повернути до праці, поставивши свої жаданя, як скоре закінчене війни і ліпше заосмотрене і розділ поживи.

Передтим однак страйки поширили ся по цїлій державі, включаючи й Галичину, приймаючи всюди також і характер політичний, а передівсім становлять домагане, щоби як найскорше покінчити війну.

В Англії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Англія в передодни революції.

ЛОНДОН, 22. січня. — В минувших днях англійські політики ліберального покрою розписували ся широко про конференцію робітничої партії, яка розпочинаєть ся завтра в Нотінгем.

В артикулах можна було часто стрінути фразу: „Артур Гендерсон має перед собою велику нагоду". Коли президента робітничої партії, Гендерсона, запитано нині, в який спосіб він думає використати нагоду, він відповів: **„Революція".**

Гендерсон говорив в поважнім тоні:

„Революція зближаєть ся, але вона відбудеть ся без проливу крови; се буде справа чисто політична. Англійський нарід шукає способів, щоби перейти з давного ладу до нового, але він хоче, щоби се пійшло гладко і скоро. Після нашої гадки робітнича партія має послужити до зробленя сеї зміни".

Справа мира на конґресі анґлійської робітничої партії.

НОТІНҐЕМ (Анґлія), 22. січня. — Річні збори анґлійської робітничої партії, які завтра розпочинають ся, приймають щораз більше й більше характер міжнародного конґресу робітництва. Значіне сих зборів стаєть ся щораз більше, **бо на них має відбути ся дискусія в справі сьвітового мира.**

На конференції візьмуть участь не лише відпоручники анґлійської „лейбор" партії, але на неї прибудуть також амбасадор російський, Літвінов, французькі провідники робітників, Ренодель і Льонґе, секретар міжнародної ліґи в Голяндії, Гайсман, бельґійські соціялісти, Вандервельде і Брокарт, і инші.

Мирове предложене Турків кавказькій армії.

ВАШІНҐТОН, 22. січня. — Туреччина зробила російській армії на Кавказі мирове предложенє. Туреччина, як говорить донесенє, є готова розпочати з головним командантом російських військ переговори в справі розєму.

Справа тому так представляєть ся, бо кавказька армія не находить ся під контролею большевиків і тому заходить потреба зовсім окремих переговорів.

Ґен. Лебединський, новий командант російських військ на Кавказі, не хоче, як се доносять, входити в переговори з Туреччиною.

150.000 турецьких жовнірів мало здезертирувати.

ВАШІНҐТОН, 22. січня. — Вісти, які одержав департамент заґр. справ, доносять, що турецька армія в силі 300.000, зорґанізована ґен. Фалькенгайном, зменьшила ся до половини в дорозі до Палестини. **Поверх 150.000 турецьких жовнірів здезертирувало.**

Ся армія мала розпочати протинаступ в Палестині против армії анґлійської, яка недавно здобула Єрусалим.

Ґен. Фалькенгайн, знеохочений тим, мав повернути до Царгороду, залишаючи воєнні пляни щодо офензиви в Палестині.

Ґен. Бороєвіч обняв головну команду на італійськім фронті.

ПАРИЖ, 22. січня. — Кореспондент „Єдиненої Преси" доносить, що **ґен. Светозар Бороєвіч зістав іменований головним командантом австрійських військ на італійськім фронті на місце арх. Евґена.**

Ґен. Бороєвіч є знавцем війни в обороні і тому з його іменованя вносить, що на сім фронті під теперішну пору не прийде зі сторони центральних держав до жадних більших воєнних операцій.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25

Single copy 3 cents. Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висилаю замовлення наложить долучити мані-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Українська Центральна Рада зажадала звороту здобутих у війні українських земель, а крім того Галичину і Буковину.

Амстердам (Голандія), 31. грудня 1917. Віденська „Арбайтер Цайтунг" доносить, що Українська Центральна Рада постановила домагати ся злуки Холмщини, Галичини і Буковини з Україною.

* * *

Ціріх (Швайцарія), 1. січня (в ночи) 1918. Віденська „Українське Кореспондент" каже, що заява графа Чернина про згоду Австрії зречи ся інтересів у здобутих українських провінціях Холмщини, части Волині і части Поділя розвила побоювання Української Центральної Ради і промостила Україні дорогу брати участь у мирових переговорах.

Грушевський дасть Петроградови збіже, але жадає 1.000,000.000 рублів.

Кореспондент лондонської „Дейли Нюс" доносить під датою 28. грудня 1917 р.:

„На просьбу правительства большевиків президент Української Центральної Ради заявив, що Україна дасть Петроградови поживу, коли Петроград перешле до українського державного банку у Києві 1.000,000.000 (один міліярд) рублів".

Аліянти і Україна.

Українська часопись „L'Ukraine", яка виходить в Льозанні (Швайцарія), подає в числі 20. з дня 20. грудня 1917 р. телеграму отсього змісту:

Київ, 5. грудня. (Посередною дорогою). Дипльоматичні представники аліянтів повідомили Українську Центральну Раду (український парлямент), що їх правительства є готові признати українську республіку, утворену зі всіх національних територій, під услівєм, **коли Україна зобовяжеть ся вести дальше війну по стороні аліянтів.**

На се предложенє український парлямент відповів, що **Україна бажає задержати строгу невтральність для збереженя признани зі сторони обох воюючих груп**, бо вона мусить з одної сторони старати ся довести внутрішний розвиток до успішного результату, а з другої знова сторони мати вільні руки, щоби успішно протидіяти московським централістичним змаганям.

Сила українського правительства зростає з кождим днем і стає щораз більша й більша. Всі вісти стверджують, що серед хаосу, який панує в Росії, Українська Центральна Рада і українське правительство є одинокими і дійсними добре зорганізованими властями".

Правительства аліянтів по нинішний день формально не признали независимости української республики. З них лише одинока республика французька старала ся навязати приязні зносини з Україною, про що сьвідчить вислане нею до Києва ген. Табуя в характері свого представника і уділенє Україні кредиту.

Коли правительства аліянтів дотепер з далека держали ся від України, то причини свого треба шукати в тім, що вони все ще числять на зміну правительства в Росії і через признанє независимости не хочуть зражувати собі Москалів, які невдоволені зі становища, яке заняла супроти них Україна.

Зі сього приводу недавно тому, як се доносили лондонські кореспонденти з Петрограду, президент українського генерального секретаріяту, Винниченко, зробив правительствам аліянтів докір, закидаючи їм, що вони з великої обережности не хочуть признати независимости України, а рівночасно додав, що прийде ще час, що вони схочуть простягнути свою руку до України, але тоді від неї буде залежати, чи її приймити чи ні.

Австрійська Україна.

Ціла Галичина обіймає 78.000 квадратових кільометрів. З того яких 28.000 кв. кіл. є польської території, а решта українська.

Територія Буковини обіймає 10.456 квадратових кільометрів. З того найменьше 6.000 кв. кіл. є українських земель, а решта переважно румунські.

Отже загалом українські землі Галичини і Буковини виносять около 56.000 квадратових кільометрів, або около 20.000 американських квадратових миль (меньше-більше стільки що одна київська губернія, яка має 51.000 квадратових кільометрів, або полтавська, яка має 50.000 квадратових кільометрів).

На тих землях жиє тепер около 4½ міліона Українців.

Для порівнаня треба сказати, що російська Україна є 15 разів більша від України австрійської, а 11 разів більша від австрійської України разом з угорською (угорська Україна буде тричи так завелика як буковинська).

Також цікаво знати для порівнани, що ціла російська Польща, яка має простору около 100.000 квадратових кільометрів (або до 40 тисяч квадратових миль), — є ледвй два рази така велика як австрійська Україна, а знова ще є навіть два рази така велика як одна губернія волинська (губернії волинська і херсонська — це найбільші українські губернії; мають по 71.000 квадратових кільометрів).

Повідомленє.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄТЬ СЯ ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ, ЩО В МІСЯЦЯХ: СІЧНИ, ЛЮТИМ І МАРТІ, БУДЕ ПРИНИМАТИ СЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Україна в мирових переговорах.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Остання телеграма з Европи про мирові переговори в Брестю Литовськім доносить, що між делеґатами української республики й осередних держав (Німеччини й Австрії) дійшло до засадничого порозуміня щодо заключеня мира. Обі сторони мали погодитись, а ходить вже тільки о се, аби умову приняли правительства обох сторін. Тому делеґати відїхали до своїх столиць предложити умову до затвердженя. Делеґати Української Центральної Ради предложать умову Раді, яка розглянє її і поручить українському правительству приняти або відкинути. В Берлині й у Відни німецькі й австрійські делеґати предложать умову тамошним правительствам, які знова повинні піддати їх до апробати парляментам.

В кождім разі справа вже поступає скоро і мирові делеґати може вже всї є у столицях своїх держав та радить над умовою, зглядно над проєктом умови, яку мали би приняти обі сторони.

Телеґрама дальше повідає, що по заключеню мира між Україною та осередними державами мають бути привернені цілком нормальні мирові відносини. Се значить, що війска мають бути усунені; ґранці (виселенці і збігці) мають бути відіслані домів і мають бути привернені зносини торговельні.

* * *

Щирше про ті основи мира телеґрама не говорить, а для Українців в Америці було би се дуже цікаво знати.

Найважнійша справа, про яку Українці в Америці хотіли би знати — се **справа Галичини і Буковини.**

Кождий Українець в Америці, такожа як і в Галичині, нетерпеливо вижидає вістки про будучу долю нашої Галичини і нашої Буковини.

Як ми вже писали в останнім числі, з попередних телеґрафічних вістий і на основі теперішного положеня на сході Европи, можна припускати, що українська республика вене при теперішних мирових переговорах здобути ті землі і злучити їх з вітчиною. Нема найменьшого сумніву, що того бажає цілою душею весь український нарід — і в Австрії і на Україні, такожа як і ми тут на еміґрації.

Нема сумніву, що українські політики в Австрії поставили таке домаганє австрійському правительству проти його плянів, щоб віддати Україну австрійську в польську неволю.

Нема сумніву, що за тим станула й українська народна республика за посередництвом своїх мирових представників в Брестю Литовськім.

Крім того, як ми се сказали в попереднім числі, є не богато мотивів і для держав центральних, щоби сповнити волю народу українського.

* * *

Та все те тільки політичні рахунки і сподіяня, але чи дійсно завтра здійснить ся се, що ми нині вважаємо навіть більше ніж правдоподібним, — се питанє, яке мусимо оставити недалекому часови до порішеня.

Всї ми, Українці, раді діждатись тої хвилї, коли війска української республики увійдуть до Львова, Перемишля, Сянока, Тернополя, Станиславова, Коломиї, Стрия, Чернівець. Всї ми раді би прочитати вістку, що се станеть ся ще сеї зими і всї ми раді би вернутись до Галичини чи Буковини, які вже були би складовими частями української республики.

І обставини так складають ся, що тепер ся злука українських земель можлива.

Від часів Хмельницького доси такої хвилї не було як нинішна.

Але мимо того цього ми мусимо бути приготовані і на евентуальність, що тепер ще не осягнено усього, чого сподіваємось.

Ми знаємо, що Україна має силу і є в досить корисним положеню, одначе має вона також і ворогів, особливо в Московщині і в Польщі, а навіть і домашних — „большевиків", які можуть використати всяку нагоду, щоби пошкодити українській республиці.

Може бути і так, що Україна лише відбере ті землі, які неприняте заняв у війні, себто Холмщину, часть Волині і малу частинку Поділя, а для австрійської України вибере тільки те, що вона не пійде під Польщу, а остане при Австрії яко окрема самоуправна провінція. **Тоді лишаєть ся дальша боротьба.** — боротьба за перемінну Австрії в федеративну республику, або і за поділ Австрії та зворот поодиноких країн тим народам, до яких вони належать.

І на се будьмо приготовані.

Голос Українців з Далекого Сходу.

Владивостоцька „Далекая Окраина" з 6. (19.) грудня 1917 р. містить цікаву статю про перебіг віча тамошних Українців, яке відбуло ся в Народнім Домі дня 6-го грудня. Ось вона:

Зібрані в Народнім Домі 6-го грудня Українці отворили своє віче з великим опізненем через те, що в теж саме помішенє зібрались представителі тимчасових майстерень для розглянення питаня про убийство свого представителя міліціонерами.

Опісля однак виясняєть ся, що засіданє робітників тимчасових майстерень не відбудеть ся і предсідатель українського зібраня пропонує російським товаришам, щоби вони позіставали на зборах. Предсідателем зборів вибрано т. Ткаліча, секретарем Чепурина.

На порядку деннім читанє третого універзалу, перед яким предсідатель, пояснюючи значінє його, яко народного маніфесту, просить зібраних встати і без шапок вислухати.

По вислуханю універзалу, покритого грімкими „слава", предсідатель пропонує висказатись відносно окремих його пунктів.

Тов. Благодарний, не говорячи про самий універзал, проводить аналоґію між владою Центральної Ради і правительством Керенського, представляючи послідне в образі ґенерала „з іконостасами", котрих скинула тепер Великоросія і котрі, покорнстовуючись гаслом національзації, можуть гаснати на Україні.

Різко критикуючи саму інституцію Центральної Ради, становлячої, після слів оратора, непотрібну загороду на шляху до інтернаціоналу, він вказує на те, що всі пункти універзалу вже декретовані советом народних комісарів і являють ся з опізненем, обезцінюючим їх значінє.

Вороже відношенє оратора до універзалу і Центральної Ради викликує неодноократні протести з боку Українців, але позіставші на зборах російські робітники тимчасових майстерень просять його продовжати.

Захоплений критикою оратор допускаєть ся неприличного виразу, говорючи про видане універзалу, як провокації. Се викликує інцидент. З ряду Українців несуть ся крики: „Ти сам провокатор! Геть відсіля!"

Сниняєть ся страшний гармідер, всі зривають ся з місць і московська половина зборів натискає з погрозою на Українців. Звінок предсідателя тонє в криках і шумі.

Нарешті після рішучих зусиль найбільше сьвідомої частини зібраних бурю вдаєть ся заспокоїти і оратор закінчує свою промову закликом зірвати кокарди з усіх, хто їх носить, так як большевики знесли станові і службові привілеї.

Тов. Нерода поясняє, що Центральна Рада по московськи називаєть ся „советом робітничих і салдатських депутатів", чого, очевидно, не знав тов. Благодарний, взагалі мало тямущий в українській справі; інакше він знав би, що в Центральній Раді ґенералів нема, а є вибрані українським народом представителі, при чім кадети заступлені незначним процентом усіх голосів Ради.

Що-ж до шляху до інтернаціоналу то погляди на него можуть бути ріжні: одні бачать той шлях в голословних наклисках, а другі знають, що найблизший шлях до него лежить через пізнанє народом самого себе, через самоозначенє, після котрого тільки можливе пізнанє і означенє других націй, що входять в його склад.

Відносно контр-революційности, будимо звязаної з українським рухом, то обвинуваченє в тім вже опрокинене вчинками іменно українських військ проти Скоропадського і других.

Переходячи до універзалу, докладчик звертаєть ся до зібраня з питанем, як треба відносити ся зібраним до продовженя української республики? З своєї сторони він думає, що відорваним від батьківщини місцевим Українцям треба вислати своїх виборних представителів на Україну.

Виступаючий відтак селянин підкреслює гадаючу ся в очи незгоду і відмінність в поступованях „городських" і говорить об тім, яка-ж повинна бути та незгода в непривикшім до мітінґів селї, де Москалі перемішані з Українцями.

Н. К. Новіцький вказує, що для Благодарного, який не інтересував ся українським питанем, універзал упав з неба і тому пункти його видають ся Благодарному такими-ж висячими в повітри, як декрети комісарів. Міжтим довга праця, попереджаюча виданє універзалу іменно й повинна бути вилолкувана українському народови на його рідній мові, так як урядова російська мова нікого не говорить многим сотням тисяч Українців, призвичаєним до своєї мови і тепер закликаним взяти в свої руки народну господарку.

Всї культурні потуги малих недержавних народностий Росії іменно й були заглушені тою урядовою, незрозумілою народови мовою.

А народнє правлїнє й має на меті несковане, культурне житє народу — свої школи, свої суди і инші інституції. Не тільки заінтересовані „недержавні" нації придержувались такого погляду; його боронили й всї соціялістичні партії.

В програмі соц.-революціонерів він був давно формульований іменно в тім змислі; що-ж до соц.-демократів то вони не підоймали його, щоби не викликувати незгоди між московським і українським пролетаріятом, не маючи вказівок на се з боку европейського соціялізму.

Але в Росії не те, що у Франції або в Німеччині, де відсутність пригнїчених народностий лишила те питанє в тіни і большевики примушені були, в звязку з вимогами часу, поставити на чергу питанє про автономію Фінляндії і України. Всї пункти універзалу розроблені не в один день. Рада вела переговори ще з правительством Львова, опісля з правительством Керенського і добилась від них обіцянки поставити в першу чергу перед установчими зборами питанє про автономію України. Після 26. жовтня було проголошене автономне правлїнє, і силою річ Рада сталась іменно тим єдиним апаратом, котрий технічно був підготовлений до переведеня автономії.

Через те третий універзал являєть ся тільки льоґічним результатом, знаменуючим собою житє-спосібність і підготоване України до нової політичної самостійности.

Тов. Нерода докладає зібраню про установчі збори України, підкреслюючи, що тільки вони можуть затвердити всї закони. Ґенеральний Секретаріят і є вже той кабінет міністрів, котрий повинен сформуватись при проголошеню установчими зборами федеративної республики.

Говорячи далї про народну республику, з одноплатною системою, про референдум, докладчик підкреслює, що вся робота Ради йде іменно назустріч установчому зібраню, підготовляючи організоване управлїнє України. Але отсе зібранє, відоване від териториї, є зібранє тих „вільних невольників", котрих заманили сюди обіцянками „простору", і гіркість чужини збільшуєть ся тими непривичними природними услівями, котрі звели на ніщо всї змагання Українців акліматизувати ся тут. Тому мрія кождого з зібраних — вернутись знов під рідне, тепле небо, одержавши взамін неприв'ятного „простору" шматок рідної землї, обіцяної народови.

Пропонуєть ся резолюція слідуючого змісту:

„Ми Українці, робітники, салдати, матрози, робітнича інтеліґенція міста Владивостоку, зібравшись на віче 6. грудня 1917 р. в Народнім Домі в числі 300 осіб, вислухавши третий універзал Української Центральної Ради і доклади про послідні події на Україні, витаємо проголошенє Української Народної Республики в федеративнім союзі з російською республикою, витаємо Українську Центральну Раду за її тяжку і мудру працю на користь українського народу. Слава Українській Центральній Раді! Слава її Ґенеральному Секретаріятови! Слава українському революційному військови! Слава українській революційній демократії!

„Разом з тим, беручи на увагу, що більшість населеня Приморської области складаєть ся з Українців, що місцеве українське населенє повинно йти в контакті з усім українським народом, як в питанях культурних так і політичних, признає необхідним мати представителів від Зеленого Клина на українських установчих зборах для вияснення потреб і завдань українського населеня Далекого Сходу. Для вияснення числа бажаних представителїв в українських установчих зборах, також і порядку виборів, поручаємо українським соціялістичним партіям поробити кроки для скликаня далеко-східного українського зїзду".

В питаню про українізацію війска після коротких дебат принято слідуючу резолюцію:

„Українська демократія, зібравшись на віче 6. грудня 1917 р., вислухавши доклади про організацію українського війска, приймаючи на увагу, що організація українських військ принесла велику користь політичному, культурному й економічному житю українського народу, признає українізацію війска дуже важною і потрібною".

В питаню про „Просьвіту" Н. К. Новіцький говорить об тім, що місцева громада, розбившись на політичні групи, не могла вести організовану просьвітну працю. Тому українознавство тут не двигалось вперед і культурна праця завмерла, заглушена політичною.

Віче ухвалило скликати організаційне зібранє „Просьвіти" в Пушківськім театрі в неділю.

Віче закриває ся в 7-мій годині вечер.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Виправа пана Січинського до Саскатуну.

(Надіслана статя).

Від довшого часу голосили українські ґазети в Канаді, що на зїзд „просьвітно-культурно-економічний", який мав відбутись при кінци грудня м. р. в Саскатуні, Саск., мав приїхати зі Злучених Держав пан Січинський зі спеціяльним рефератом.

Розуміє ся, що тото дуже зацікавило нарід, котрий доси не мав нагоди бачити пана Січинського. І певна річ, що а-ранжерам зїзду якраз о се ходило, щоби нарід зацікавити такою новостию і стягнути на зїзд.

Тепер видимо з ґазет, що вони добре знали, що роблять, бо в той спосіб нарід такой дав ся стягнути; навіть з дальших сторін і на зїзд прибуло кількасот людий.

Але яке було їх розчаровань, коли довідали ся, що пана Січинського нема. Пан Січинський не приїхав, а прислав тілько дві телеґрами, які народови прочитано, щоби знав, длячого пан Січинський не приїхав. Пан Січинський пообіцяв комітетови зїзду, що приїде, але зволікав справу аж до останних днів, а при кінци телеґрафічно поставив тяжкі услівя, які комітет мусів відкинути з тої причини, що вже було запізно на приїзд пана Січинського.

В ґазеті „Український Голос" читаємо, що на зїзді п. Свистун дав у тій справі поясненє.

Пишеть ся там так:

Добр. Свистун пояснив відтак Зїздови важну справу неприсутности Мир. Січинського, відчитавши гарящом телеґраму від него і багато других телеґрам, які бажають Зїздови великого успіху. Хотяй д. Січинський обіцяв ся давнїйше приїхати, д. Січинський вніщив заголеграфував, що з причини великої роботи коло заснованя нової української часописи „Народ" в Нью Йорку він би паралїя ся на великі фінансові страти, єдно ж роботу лишив і поїхав до Канади на Зїзд. В телеґрамі, яку вислав з дня перед самим Зїздом, д. Січинський зажадав 300 дол. з гори і комітет подорожи до Саскатуну. Видїл Інституту згодив ся на сю пропозицію, однак провізиями від дешїшного заряду час подорожи, переходив ся, що д. Січинський не мігби при найлучшій охоті на час прибути на Зїзд.

А потім п. Свистун прочитав ще дві телеґрами від пана Січинського, які ще докладнїйше представляють тую справу саскатуньскої виправи. Ті телеґрами звучать так:

Ню Йорк, 20. грудня 1917.

До п. В. Свистуна,
в Саскатуні.

Дуже жалую, що мимо моїх старань видїлу ся мені неможливим брати участь в Вашій конвенції, не має другого делеґата післати на Вам Зїзд. Орґанїзацию нового укр. дошивка з Новим Йорку не лишив мені часу на подорож до Вашинтону за проволком на подорожованє за границю, як також за позволенєм вийхати з сюдших берегів на захід, бо, не горожаним Зуч. Держав подорожованє заборонене. Дальше маю такі важні зобовязаня, що моя неприсутність через яких 14 днів дуже повпливатиме нашому новоорґанїзованому дешикови та нанесла би мені шкоди на яких 300 доларів, кромі коштів подорожи. Дальше прошу зрозуміти, що без особливого позволя я не переїду канадійску границю; тому прошу дарувати, коли не приїду на зїзд, а заразом мої найсердечнїйші желаня. Листом нашому більше і поясню.

Мирослав Січинський.

Ню Йорк 23. грудня 1917.

В. Свистун,
в Укр. Інст. ім. П. Могили.

Ми вже одержали інкорпорацию на друкарню. Моя відсутність на час зачитуваня має страти дорогою часу, з яких ми би зрештя все конечне для початків та зібрати на видатки. Час мій тепер дорогий. Як пішлете на подорож телеґрафічно, то суди мі приїхати і бути з Вами яких 10 днів, та помочи Вам в орґанїзації осеннього зїзду. Більше поясню при стрічі з Вами.

М. Січинський.

Тепер вже розуміємо, чому то народна робота в Федерациї не йде. Не йде длятого, бо всьо тепер дуже дороге і ще спізнилось ся. Пан Січинський запросив канадійских Українцям, що він тут для нас приготовляє нову ґазету, але нам здаєть ся, що і з тою ґазетою так буде як з канадійською виправою. Буде вона дуже дорого коштувати і дуже буде спізнена, так не буде з неї більше потіхи як з приїзду пана Січинського до Саскатуну.

Робітник.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО

намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу":

в Злучених Державах:		В місті Джерзи Сіти і за границю:	
на рік	$3.00	на рік	$3.50
на пів року	$1.75	на пів року	$2.00
на 3 місяці	$1.00	на 3 місяці	$1.25

Гроші належить посилати на слідуючу адресу:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Я не чую голоду сего полудня. Що мені їсти?

Таке відчуваєте досить часто. Коли не стає часу на перекуску, всюдо здаєте несмачне. Спробуйте.

BORDEN'S Malted Milk

IN THE SQUARE PACKAGE

Горня гарячого молока з Ґратам. Соди або Салтине сухарками, в таких случаях є знамените і вдоволяюче.

Возьміть ще нині в хату одну пачку.

На продаж у всіх аптиках.

Виповніть сей купон і вишлёть до Malted Milk Dept., Sy. Borden's Condensed Milk Co., New York.

Зазначаючи 10 цент. марками і набувайте вашу рецептову книжку і спеціяльну пробку достаточну на спробу.

Імя .....

Адреса .....

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОЛИ ВИ Є НЕДУЖІ,

то навідайтесь до найліпшого пітсбурського спеціяліста.

Наш офіс є заосмотрений найліпшими X-Ray машинами і иншими інструментами; уживаємо наші власні ліки. **Коли Ви** терпите на ослаблене, ревматизм болі крижий, долягливости жолудка і міхура або маєте довготривалу недугу, яку **другі лікарі не вилічили,** прийдіть на безплатну егзамінацію і пораду 4-15

European Medical Office

311 Smithfield St., Pittsburgh, Pa.

Opposite Post Office.

ХТО ХОЧЕ ПРОЧИТАТИ?

Чи хотіли би Ви ліпше жити? Чи хотіли би Ви зелшо працювати? Заробити більше гроший? НЕ ВІЖЕ ЩО ТАК!

Всі ті Ваші бажання сповнять ся, як Ви будете знати анґлійський язик. Подивіть на своїх знакомих, говорячих по анґлійськи, як їм все є доступне. Вони читають анґлійські газети, ходять до театрів, беруть ся до торгівлі і все поможуть. **Чи Ви не хотіли стати такими?** Коли Ви слабо або і вовсе не знаєте анґлійської мови, то не марнуйте ані хвилї часу, а таки сьогодня напишіть до нас лист і залучіть 10 центів грішми або марками, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і покажемо Вам як ми ґарантуємо вивчити Вас в трох місяцях говорити, читати і писати по анґлійськи за незначайно малою оплатою. Учащати до сеї школи влашно. Ми учимо почтою. Лекції висилаємо почтою до всіх країв Америки. Тисячі людий поміняли сю школу і тепер вони дякують нам. Те саме пробуйте і Ви. — Адресуйте: 102—

AMERICAN PREPARATORY SCHOOL

525 W. 47th St., New York City.

ПРОФЕСОР ЛІКАР B. F. MULLIN

гідний довіря лікар спеціялїст ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

411 4th AVENUE, (напроти почти)

PITTSBURGH, PA.

X-Ray (електричний) бадинок.

38-літна практика лічення досягнула тисячів недужих людий. Без огляду на рід болїзні недуги, прийдіть впевнити ся. Уділяю лише найліпші ліки з Европи і Америки і з других частий світа при лїченю моїх пацієнтів. Я лічу у всіх случаях, які надо відповідні до хвороби. Прийдіть до мене, а здоровлєсь, як скоро будете вилічені. 143-

НИЗЬКІ ЦІНИ. БЕЗПЛАТНЕ БАДАНЄ.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: від 9. рано до 7. веч. В неділї від 10. до 2. попол.

Голоси чужинецької преси.

Росії вже нема, але є „надія", що буде...

Нюйорське „Русское Слово" (ч. 1816, з 14. січня 1918 року) пише:

„Нині вже нема більше Росії. Є Польща, независимости котрої всї домагають ся. Є Фінляндія, независимість котрої признало вже майже пів тузина держав. Є українська республика, в столицю котрої прибув уже спеціяльно висланий туди французький посол. Нема більше єдиної Росії".

Але пророче „Русское Слово" сподіває ся, що єдина Росія буде:

„Вона буде, тому, що не може не бути. Але заки вона знова збереть ся під єдиний прапор, много води протече в могучих російських ріках, **много крови проллеть ся на полях Росії,** много витерпить і винесе російський нарід"...

Запекла, видно, та московська душа. За „єдиную і недѣлимую Россію" вона готова проливати братню кров. І нам хочеть ся вірити тепер в твердженє кореспондента лондонської часописи „Дейли Нюс", яка в числї 22.395-тім (з 19. грудня, 1917) каже, що „московська душа така, що скорше пійде війною на свого брата, ніж на ворога!"...

Чи пійде Польща під Німеччину?

Обговорюючи відмовну відповідь Німеччини на жадане большевиків, аби вицофати свої війска із Польщі і инших занятих від Росії територій, шікаґовський „Дзєнник Звйонзкови" (ч. 2, з 3. січня 1918 р.) питає:

„Що се значить" (та відмовна відповідь Німеччини)? І на се питанє відповідає:

„Значить се, що Німці під жадним услівєм з Польщі уступити не хочуть, що вже уважають її за край, який належить до Німеччини, а в разї програної хочуть її мати за предмет торговлї і виміни. Знає Берлін, що Росія під теперішним правительством большевиків так бажає мира, що остаточно згодить ся на се услівє (щоби Німеччина не вицофала війск з Польщі) і мимитого вицофає свої війска з Австро-Угорщини, Туреччини і Персії. Таж польські землї враз з Литвою, Курляндією і Україною і так вже пропавші для Росії, отже чому продовжати спір і віддаляти бажаний Росіянами мир"...

Поляки, значить, стратили надію вирвати свою вітчину з рук Німеччини. В них ще одинока надія — се ляіянти і їх голос на будучій мировій конференції. Але в кождім разї вони, Поляки, приготовляють ся вже на майбутнє співжите з німецьким народом.

Чи зміна фронту? Як довго се потриває?

В нюйорськім „Русском Словѣ" (ч. 1818, з 17. січня 1918 р.) читаємо статю М. Вильчура: „Вольная Украйна".

„По півтретя столїтю поневоленого істнованя — читаємо в статі — знова ярко заблисла зоря України. На всій величезній неподільній території, котра в січни минувшого року називала ся ще російською імперією, остала ся лиш одна оаза в пустині розрухів і анархії — українська республика. Тут панують ще конституційні ґаранції і цінять ся здобутки великої революції — політичні свободи. Тут договорів не уважають ся за „кусник паперу", тут державним принципом обявлено мирне співжите людий, терпимість супроти чужої власности, діло творчости, а не горожанську війну, нетерпимість і руйнованє в імя руйнованя.

„Український Керенський — письменник Винниченко умів сформувати сильне коаліційне правительство, яке поставило перед собою ріпн широких суспільних реформ. Коаліція спасла Україну від всеросійського гураґану противолюції з ліва. Україна — цвитуча оаза в російській пустині, бо з усеї Росії лиш на Україні люди працюють, продовжаючи виробляти конечні артикули; лиш тут думають про надходячі засіви; лиш тут зберегли ся права правного житя, і не знають Українці Шемякінових судів, які тепер роблять в північній Росії суд і розправу з представниками російської революції і московської суспільности".

Дальше автор зазначує становище України супроти большевиків, а відтак здержуєть ся на тім моментї, коли то Україна зробила союз із Московщиною, а Московщина почала ломити угоду і почала заводити на Україні свою державну систему, яка остала ся лише гірким спомином у потомків хоробрих запорожців".

„Закріпостивши Українців, — пише дальше автор — самодержаве взяло ся до української культури, до літератури і красних штук, а вкінци до української мови. Не лише наука дїтий в школах на українській мові, але й печатанє біблії по українськи було злочином, „крамолою" проти царського правительства".

Сказавши се, автор твердить, що даремні були зусилля над зрусифікованем української нації, бо чим страшнїйші були переслідуваня, тим більше кріпшав зріст українства, давши світови таких сьвіточів, як: Котляревський, Гулак-Артемовський, Костомарів, Куліш, Шевченко, Драгоманів і ряд сучасних українських державних і літературно-суспільних діячів.

Вкінци автор — здаєть ся перший — признаєть ся, що до українства відносила ся ворожо не лише офіцільна стара Росія, але й часть (?) московської поступової суспільности (!), яка думала (слухайте!), що по часї півтретя столїтя спільного житя вже повинні затерти ся ріжниці між Московщиною і Україною, що Москва і Київ, Казань і Полтава, Тула і Чернигів є однаково дорогі як Москалеві так і Українцеви... Але „жите — каже автор — поріпило сей спір з українофілами, які у всій своїй красоті виявили відроджене українського національного духа"...

Так, „Русское Слово", словами п. М. Вильчура, правдиво висьвітлило справу, за яку взяло ся. Але „Русское Слово", говорячи про вороже становище офіцільної царської Росії і про части тодішної московської поступової, суспільности супроти українства, забуло (а може не хотїло!) сказати, що не лише офіцільна царська Росія і тодішна московська суспільність була ворогом українства, але також офіцільна революційна Росія і московська революційна демократія в тім питаню не уступила місця царській Росії. Забуло „Русское Слово" сказати, що революційний демократ і революційний московський політик Керенський вже перед своїм політичним сконом був виготовив плян знести на Україні виборену нею маленьку автономію, усунути Генеральний Секретаріят від власти, а Українську Центральну Раду арештувати! Се факт, якого однак Керенський не був всилі перевести вже в житє...

Забуло „Русское Слово" сказати, що ще недавно на його редакційних шпальтах містило ся україножерні статї, що ще недавно Українцям і Фінляндцям воно грозило проливом крови... А ще пару днів тому „Русское Слово", рукою якогось „Як", писало, що в Галичині є „Руссиє" або „Червонорусси"... Ще недавно „Русское Слово" поміщало на своїх сторінках резолюції з канадського віча у Пасейку, Н. Дж., де говорило ся, що в Галичині „нема українського народа, а є лише Руссиє. Того називуюча себе редакція не зробить. З галицькою кацапською зводочию порядний чоловік не буде товаришувати.

Але по статї п. М. Вильчура „Вольная Украйна" ми бачимо в „Русском Словѣ" значний політичний зворот супроти українства, однак приймаємо його з резервою, бо не знаємо, як довго ся політика буде тривати.

Український Учительський Союз в Америці.

В просвітї наша сила і будучність!

Організація нашого українського учительства в Америці є довершеним фактом. Ми, Українці, вже маємо „Український Учительський Союз", ціли і задачі якого є — нести просьвіту для рідного народу на Україні.

Дійсна зброя для України є — школа; школа для Республики-України є міцним арсеналом і могучою фотецою, а освіта народу переможе всі найтяжші гармати теперішних мілітаристичних, диких часів.

В школі, в освіті народу, молодого покоління, полягає сила, добробут і велика будучність Матери-України.

Ми Українці, живі люди 20-го столїтя, мусимо звернути всї свої сили на освіту рідного краю, рідного народу. Мала дїтвора нашого народу — се будучий цьвіт, краса, сила і слава нашої милої Вітчини. Як дїти будуть виховані, такі будуть з них і горожани. Виростають дїти освіченими, сьвідомими самі себе — буде здорова, розумна та щаслива і наша Республика; виростають дїточки не освіченими, темними, неуками — такою буде і наша Республика—неуком, необсьвіченою, темною. Така республика-край буде лише тягаром, проклятєм у всесьвітнім поступі людства, а нещасливі горожани подібного краю будуть жити мертвим житєм живих мерців...

Тож не лише ми, учителї, а весь наш український нарід, коли в нїм ще тече червона козацька кров, скрізь і всюди мусить і повинен бути перенятий одною братною гадкою, одним щирим бажанєм:

— Освіти, освіти, науки для рідного краю, для рідного народу!

Для сего у нас, вільних синів Вільної України, не повинно бракнути ні часу, ні серця, ні душі... ні средств.

Просьвіта — се наша будучність!

Просьвіта — се наша слава і могучість!

Просьвіта — се здорове житє України!

Подаємо до відома і під розвагу всього нашого українського учительства в Злучених Державах, Канаді і Полудневій Америці петицію до просьвітної комісії при „У. Ц. Раді" в Києві. Ся петиція є вложена теперішним провізоричним урядом „Укр. Учит. Союза в Америці", повинна бути підписана як найбільшим числом нашого учительства і відтак буде відіслана до „Укр. Центр. Ради" в Києві, на Україні милій.

Зміст петиції такий:

Український Учительський Союз в Америці.

До Просьвітної Комісії Української Центральної Ради в Києві.

Дорогі Добродії і Брати!

Ми, зорганізовані учителї України, еміґранти в Злучених Державах Америки, як з російської так австрійської України, даємо отсим Просьвітній Комісії, установленій з рамени Української Центральної Ради в Києві, повне довіре в її дотеперішних і всїх будучих просьвітних підприємствах.

Хоч так далеко від серця Матери-України, ми живимо горячі надії, що праця на просьвітній ниві нашої воскресшої Вітчини пійде згідно з загальними засадами і вимогами суспільного добробуту та справедливости для нашого Вільного Краю і його народу.

Ми дальше всею душею і тїлом тую працю апробуємо і нетерпеливо ожидаємо хвилї, коли можна буде повернути назад до рідних сїл, щоби продовжати нашу працю в рідній школї. Ми ті, що втїкли від лиха, Ви знов ті, що знесли те лихо. Тому, честь Вам, Вільні Горожани Вільної України! Але й ми не хочемо остатись позаду. Ми хочемо спільно з Вами працювати для спільної ідеї.

І хоч від Вас далеко, ми не хочемо дармувати тут на чужині. Ми повернемо до Вас та поділимо ся з Вами тими знаями, тими культурними здобутками нашого довголїтного перебування в Великій, Вільній Республиці Північної Америки. Ми все хосенне і найліпше принесемо з собою на вітар нашої Вітчини-України. Але без Ваших вказівок, без Ваших директив, ми не можемо нічого почати. Тому віримо, що Ви нам тут поможете, скажете, що робити. Наша задача — школа, просьвіта на Україні.

Маємо надію, що Ви нас не покинете, нами не погордуєте. Ми Ваші брати. Кождий Ваш рух, кождий Ваш крок переносить нас до рідних піль, до рідних инв, до рідної школи. Ми хочемо з Вами бути, з Вами працювати.

Віримо, що зробите те все, що може нам дати нагоду і силу використати наше теперішне положенє і обставини на чужині, в краю цивілізації, техніки і найвисшого добробуту, для рідної школи і України.

Ваші брати і товариші:

(Підписи).

Просимо колеґів учителів не зволїкати ся з підписами і чим скорше зголошуватись на понизшу адресу секретаря. Справа пекуча і зволїкати з сим годі. Дальші проєкти будуть подані в українській пресі по змозі часу і нарад. Бажаним було би, щоб наша чисельна українська кольонія забрала в сїй справі свій голос на сторінках нашої преси, та не забуваймо, що:

В просьвітї наша будучність!

ЗА „УКР. УЧИТ. СОЮЗ В АМЕРИЦІ":

Микола Дячишин, секретар.

Максим Хаврюк, орґанізатор.

Mr. Nicholas Diachyshyn,
326 E. 14th St.,
New York, N. Y.

Небезпечний шлях.

(Роменська „Наша Свіжа", ч. 38, з 23. серпня 1917).

Ні в якім разї не можемо привитати нашого (російського) тимчасового правительства в справі видання інструкції Генеральному Секретаріятови тимчасового уряду на Україні. Довго торгувало ся тимчасове правительство з нашими генеральними секретарями, довго приневоловало їх оббивати урядові пороги, тай видано ту „інструкцію". На нас робить вона вражінє занадто куцої. З усїх боків розглядало її правительство, з усїх боків обрізувало і потім знову обглядало і знову обрізувало — чи не буде, мовляв, в нїй чогонебудь небезпечного. Справді в виданій інструкції небезпечного для правительства, для централїзму нема нічого. Як кажуть: по губах помазали, та їсти не дали.

Фактично роля ґенеральних секретарів нїчим не ріжнить ся від ролї губерніяльних комісарів. Посилають ся накази з Петрограду і мусять комісарі, а тепер і ґенеральні секретарі слухняно виконувати. Тільки і всього. Якжеж се далеко стоїть від усього того, чого домагалась Україна! Яка чужа ся постанова самому духови автономії! Се просто затичка, аби відвязатись.

А в ту-ж пору ся інструкція і не житєва. Хиба задля того Центр. Рада домагалась автономії, щоб тільки мати на папери „інструкцію" і секретарі?

Отжеж ясно Ц. Рада доказувала, що в ту пору, як уся велика країна розхитана, в безладю, саме житє вимагає, аби правительство надало краєвим національним установам автономні права, права ініціятиви (почавку в справах), право широкої влади. При таких умовах тільки був би житєвим як секретаріят так і діяльність його. А тепер, коли правительство хоче на поводах водити секретаріят, не буде від сього користи ні Україні ні правительству.

Отсе щодо загального духа та змісту „інструкції".

Колиж перейдемо до подробиць, то побачимо, що в них ще більше лиха, ще більше непорозумінь. Центральна Рада вимагала 14 секретарів, а правительство погодилось на 9, причім відкинено цілком військового секретаря. І се в ту пору, коли величезна сила нашого війска зєднала, зорґанізувалась і для нього голос центрального секретаря має найбільш авторітетне значінє.

Нащо-ж було знищувати, на що було викликати обурене, розчароване? Чи може тимчасове правительство намагаєть ся усмирити нас „донцями" та „кирасирами"?

Вирішено, хай пробачать, і небезпечно. Знову пічнуть ся постанови, знову клопоти.

Дивна також і ще одна риса. Центр. Рада, складаючи Ґенеральний Секретаріят, мала на увазї дати місце не-Українцям 30%, себто приблизно меньше третини.

А тимчасове правительство призначило 9 секретарів з тим, аби чотири з них були не-Українцями. Отже сили майже рівні. Се з боку національної пропорції несправедливо, а фактично се гальмує справу. Підрізало правительство нас, зовсїм уже підрізало і з боку териториї. Мабуть тільки правительство та „кадети" на чолї з Милюковом не хочуть знати, що тавріяйська, харківська та катеринославська губернія належать до України — про се і малесенький школяр сказав би, скорше би довідались вони з енциклопедичного словаря. А проте від України тепер холодно, жорстоко відрізали три цілком українські губернії.

Які мотиви були задля сього, які підстави мало правительство се зробити? Се слїд було зробити до тих губерній, де людність поділяєть ся рівно на українську і не-українську. Се ще було би зрозумілим — а в данім разї се стає дивним.

Ми в особі міністрів, наших товаришів, ніяк не можемо бачити дійсних соціялїстів, не можемо бачити, щоб вони хоч в політичній роботї придержували ся соціялїстичного принципу.

Се тіж самі централїсти, які раніше були тільки занадто залякані.

Товариш Винниченко розповідає, що в Петрограді тепер слово „товариш" лайливе, слово „демократ" неприємне, слово „революція" просто непристойне. Відома річ, що слово „автономія" та „Україна" зовсїм страшне. І очевидно сим страхом, отсим пехозом захоріло і наше правительство. І се дивно, що воно, порвавши тісні звязки з народом, переставши прислухуватись до його голосу, заглухло сі, як горобець в сильця.

Цїлий ряд останних розпоряджень замісць меду виносить неясність, непевність і просто туманить нашому селянству голову.

І не виплутаєть ся відти правительство, поки не стане на старий щиро-демократичний ґрунт.

Що-ж до нас, то ми, українська демократія, повинні всїми силами стояти на старім ґрунтї, не сходити з нього і крок за кроком завойовувати нові позиції.

А панам міністрам слїд би прислухатись до голосу народів, взяти на увагу сей голос, та йти тою стежкою, яку вказує саме житє. Слухати „кадетів" не доводить ся, бо то така „компанія", що в небезпечний час поховаєть ся під піч, як нераз уже й було, а відповідати доведеть ся тільки Вам, панове міністри. То й їти треба булоб у купі, одною дорогою.

М. Івченко.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

ГІЄРОНІМ ЛЯХОВИЧ

(попередно ПАВЛО ГУРДУС)

Першорядний Українсько-Польський

ЗАКЛАД ФОТОҐРАФІЧНИЙ

під ч. 77 NEWARK AVE., JERSEY CITY, N. J.

Мій заклад виконує артистично всякі роботи фотоґрафічні, як: ґрупи весільні, фамілійні, як також портрети і побільшення. Спеціяльну увагу присьвячую дїтям. — Ціни практичні.

Запрошую уклінно відвідати мою робітню. 10-r.20

THE NEW RIVER COMPANY

Оперує 15 копальнями в околицях Нів Ріверу, більшість з них находить ся при двох дорогах зелїзничих, які дають добру доставу вони з тисячами і роботу на кождий день. Добрі школи, церкви і т. и. Тут є на продаж мешкальні доми для робітників на легкі місячні сплати. Задля тревалої роботи, добрі майнери заробляють від $100.00 до $125.00 на кождий два тижні. Може дістати тут роботу кільнот взнайтри. Голосіться можуть лише добрі робітники. Коли ви сами зацікавлені пишіть або голосіть ся у Нашій мові до

MR. O. P. ANDERSON, McDONALD, W. VA.

$ $ $ $ $ ДЛЯ ВАС — ПЛЕКАЙТЕ КУРИ — ЗАРОБЛЯЙТЕ ЛЕГКО ГРОШІ — ВЕЛИКИЙ ЗИСК!

Без надзвичайної праці. Чудова пропозиція. Найлїпший, практичний, найдешевший інкубатор на маркеті до вигрівання курий. Наша ціна $8.75. ПОВНА ГАРАНЦІЯ. Тепер якраз пора на вигрівання курий. Одна проба дасть Вам корисний висліл. Всюди є попит на яйця. Курн продають ся **на премію. Не тратьте нагоди.** Зкаменті шкільна пора з малими інкубаторами, які скрізь продають по $25.00. Вам потрібно такого. Спеціяльна оферта для познакомлення. Вишлїть $8.75 і подайте Ваше імя і адресу а ми вишлемо Вам інкубатор сейчас. Або вишлїть депозит $5.00 а решту з ознаком заплатите при відбиранню товару. Фармери зберігають ся — чоловік би Ва не мали? При замовленях зпоза Заточних Держав додаємо приналежности згори. **FISHLEIGH & CO., Dept. 224, CHICAGO, ILL.** 7-r.

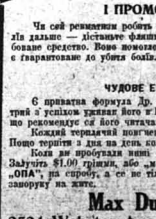

ВБИВАЙТЕ ВАШ

РЕВМАТИЗМ

І ПРОМОСТІТЬ ДОРОГУ ДО ЗДОРОВЛЯ.

Чи сей ревматизм робить ваше житє невносимим? Не терпіть тортур болїв дальше — дістаньте фляшку „ОРА", яке є цілою сьвітою знане і випробоване средство. Воно помогло тисячам терпячих до відновлення здоровля і є ґарантоване до убиття болїв.

ОРА

ЧУДОВЕ ЕВРОПЕЙСЬКЕ СРЕДСТВО

6 приватна формула Др. Аккерфом, визначного дитского лїкаря, котрий з успіхом уживав його в Европі через довгі роки; але се є перший раз, що рекомендує ся його читачам сей часопис.

Кождий терпячий повинен спробувати се чудове европейське средство. Поки терпіти з дня на день коли позитивна поміч є оферована вам?

Коли ви пробували инші средства і без успіху — не знеохочуйте ся. Заплатіть $1.00 грішми або „money-order", що вам не коштує більш фляшку „ОРА", на спробу, а се не тілько тоє вам ревматизм, але дасть вам нову запоруку на житє. 7-r.

Max Duwe & Co., Inc.

2524 Webster Ave., Suite 100, New York.

Годі переповідати все,

що містить ся в календарі Українського Народного Союза на 1918 рік, бо инакше треба би передрукувати календар в ґазеті. Але сьміло можна сказати, що ніхто не пожалує гроший, виданих на сю книжку. В карта закуповувати цїлими масами і роздавати всїм неосьвідомленим. З неї можна навчити ся людскости, патріотизму, збільшити своє знанє і розвеселити ся. А все те за сьмішно малі гроші, за 50 центів. Що то значить 50 центів в порівнаню до вартости доброї книжки?! Тому, хто лише почує про календар У. Н. Союза на 1918 рік, нехай спішить ся зі закупном і нехай намовляє десятки других. Замовлєня висилати на таку адресу:

"SVOBODA"

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Letter.

CHICAGO, ILL.

Правда в очи коле.

Моя допись п. з. „Годі мовчати", котра була поміщена в час. „Свободі" з дня 1. с. м., мало що не викинула редакторів „Народної Волі" з рівновіги. Твердку се на основі двох статий, поміщених в „Народній Волі" (з 5. і 10. с. м.), котрих заголовок слідуючий: 1) „За моє жито ще мене й бито", 2) Маленька справка".

Обі згадані висше статі помістила „Народна Воля" у відповідь на мою допись. І як звичайно в „Народній Волі", обі статі містять в собі цілу масу лайок, очернювань, напастий і т. п. арданівських цьвиток на адресу рідної нашої газети „Свобода".

Признаю ся, що кромі арданівських цьвиток нічого иншого я не надіяв ся від „Нар. Волі" у відповідь на мою допись.

Лаяти, очернювати, оклеветувати немилих їм одиниць і руйнувати посів праці ідейних провідників нашої еміграції — отсе й ціль скрентонських бандитів пера. В противнім разі вони не моглиб зачислити себе до ряду других подібних їм редакторів як від сконавшого федераційного „Народа" так і інтернаціонального „Робітника".

В статі „За моє жито ще мене й бито" жалуєть ся чомусь „Народна Воля", що „Свобода" „лає „Нар. Волю" послідними словами"... Се лож! Хто пильно перечитав мою допись „Годі мовчати", той певно не найшов там майже ніщо такого, що можна би назвати „лайкою", як се твердить „Нар. Воля". Противно, „Нар. Воля" сама лає в дикий і безличний спосіб „Свободу", посуджуючи її о передрук новинки, на що „Н. Воля" не може подати ніяких доказів. Однак знаючи „Н. Волю" з минувшої її діяльности, дуже не дивую ся їй дикій і безличній претенсії. Жертвою „Н. Волі" уже впав не один чесний і щирий син України.

Вистарчить пригадати собі сї безнастанні, а **безпідставні** напасти на адресу д-ра С. Демидчука, котрі Іван Ардан містив в „Нар. Волі", оклеветуючи д-ра С. Демидчука, що нібито др. С. Демидчук писав статю в „Свободі" п. з. „Біднота душі", підписану словом „Людина". І хоч мимо сього, що статю „Біднота душі" писав п. Максим Хаврюк, котрий до сього **признав ся публично** в „Свободі", то однак „Нар. Воля" не відкликала сих напастий, яким нагороджувала д-ра С. Демидчука. А прецінь „Нар. Воля" повинна була се відкликати і перепросити д-ра С. Демидчука. Се навіть обовязок порядної часописи перепросити було того, кого невинно скривджено. Але „Нар. Воля" не тільки що не поступила в той спосіб, а противно: в слідуючім числі знов напала безпідставно на д-ра С. Демидчука, посуджуючи його о написане статі п. з. „Апостоли ненависти, клеветники і доносів", котра поміщена була в „Свободі" (з жовтня м. р.), а котру написав п. В. Берегович.

Сей висше згаданий примір подаю яко наглядний доказ підлого поступовання „Народної Волі" під редакцією Івана Ардана. І не є се перший примір того рода. Подібних доказів підлого поступовання скрентонських бандитів пера можна би далеко більше назбирати, колиб не шкода дорого місця в час. „Свободі".

І кождий читач мусить прийти до заключеня, що „Нар. Воля" ніколи й чути про правду не знає.

Коли я в дописи „Годі мовчати" навів кілька дійсних доказів правди про те, як то „Народна Воля" нищила здоровлє д-ра С. Демидчука, оклеветувала нашу часопись „Свободу", „Українську Раду в Америці", „Фонд ім. І. Франка" і т. д., то за кілька днів **правди** про деструктивну діяльність „Народної Волі" сї остатні аж запінилися з злости...

А на саму відому вістку про те, що „Нова Рада" назвала Арданову газету **неукраїнською**, то сподіваю ся, що Ардан мусів вже зарядити строге слідство в редакції „Н. Волі" в цїли вишукання того пташка, котрий зрадив таємницю...

Що „Нова Рада" назвала Арданову газету **неукраїнською**, про те нема найменшого сумніву. Самі „Народна Воля" (з 10. с. м.) признаєть ся до сього і пише: „За те правда є, що кілька місяців тому була в „Новій Раді" стата Яринович про українську пресу в Америці, де були подані взірці баламутних і крикливих новинок з українсько-американської преси, о скілько догадуємо ся, то іменно зі „Свободи". При огляді преси на згадку про „Америку" було висловлене **зауваженє, що може бути ще більше клеверикальна газета чим „Свобода"** (підчеркнене „Нар. Волі"), а що до „Народної Волі" був висловлений сумнів, чи вона є дійсно органом соціялістичної партії, як представляє її „Свобода". Яринович прийшов тоді до заключеня, що „Народна Воля" є радикальним органом".

Отже „Нар. Воля" признаєть ся що „правда є, що кілька місяців тому була в „Новій Раді" критична статя". Тепер заходить питанє: Чомуж сеї критичної статі **в цілости** не передрукував Г. Ардан в „Нар Волі"? Відповідь ясна: Щоби не скомпромітувати ся.

Коли би також було дещо в статі „Нової Ради" проти „Свободи" і „Америки", то певним є те, що „Народна Воля" була би з великою охотою передрукувала цю критику, наводячи точний текст критики, тимбільше, що се було би в інтересі самої „Нар. Волі", в цїли побоювання час. „Свободи" і „Америки", проти котрих „Народна Воля" на кождім кроці тоді виступала.

Отже ясно як на долони, що передрук критичної статі з „Нової Ради" в „Нар. Волі" був би приніс велику шкоду тій останній і з тої лише причини „Нар. Воля" передрукувала **часть** сеї критики, а решту заховала в своїм добре зрозумілім інтересі.

О скільки пригадую собі сю часть критики передрукованої з „Н. Р." в „Нар. Волі", то навіть Ардан, побоюючись, не подав числа ані дати, де була ся критика в „Н. Р."; а зробив се тому, щоби затерти слід по тій критиці.

Додати годить ся ще й те, що коли би згадана висше критика була в користь „Нар. Волі", то є останна була би помістила на своїх сторінках фотографічну знимку зі статі „Нової Ради".

Супроти сього ми стоїмо на далі на тімсамім становищи і твердимо, що „Нова Рада" назвала Арданівську газету **неукраїнською**, а й надіємо ся, що прийде час, коли й другі часописи з України скажуть нам про „Н. Волю" тесаме, що й „Н. Рада" нам звістила...

А. Надбужанський.

ПІСНЯ.

Сумно було, непривітно
У таю старому,
Трава й ліси вже не росли,
Радости в ньому.
Можна було справить лихо,
Та зазеленіти;
Старі зуби дрилді були,
Молоді — не хіти.
Прийшла в поміч в тому горю
Борови гнилому
Висша сила, мощь природи:
Хмари і гук грому.
Зарева Перун-громище,
Зірвавсь вітер сильний,
Насунулись чорні хмари,
Лютуя дощ зливний.
Стало страшно й незвідрадно;
Що-ж, конець здійжаєсь?
А з півночи пораз дужша
Туча насувась.
От-от впаде з неба хмара
І земню задне
І не стане світу з гаю,
Лиш вітер завне.
Пустить струю, зробить потоп,
Розлиєсь водою
І заборе дубів в гаю,
Всі цвіти з собою.
Хай гнуть старі колоди
І несе краї сьвіта,
Лиш оставить рости, цвисти
Молод-дубів й квіти.
І здавалось, ліси, бори
Не заселенїють уже більше у нашій країні
І з старими колодами
Згинуть й молоді.
Сталось красне, стихла буря,
Грім не гомоніє,
Бистрий потік сірої води
Тихенько шумів.
Показалось ясне сонце,
Десь хмари провали,
Молод-дубів із радости
Гилями хитали.
Старі дубе десь пропали,
З водою подрали,
А молоді на сонечку
Вітя золотиян.
А травиця, що раньш була
Вкрита пилюгою,
Страсла з себе кривлї зойку,
Хита головою.
Квіти білі, жовті, пестрі
Сьміють ся до сонця,
Мавять пчілок веселенько,
Як хіба кохаюць.
Зеленіла ся природа,
Все заселенїло;
Пішла буря у безвісти
Мов би і не була.
Так і ти, мов Вергілію,
Живеш серце бриї;
Пишать тебе та руйнують,
Вороги й куркулї.
Буй громи, гримлять,
Кров цюрком ллє ся,
Земля Божа той кровю
Добре напила ся.
Мала сему катя литі,
Пропала їх слава;
Робітнича „земля ясна"
Верх над ними взяла.
Мигую ся пановіє,
Нема у них сили,
Вала на них слушна кара,
Що нас так лупили.
Пропала міць, лютє сеньєнна,
Сьогнуть лиш від лоти,
Що народи вже на волї
А нови закуть.
Народ рветь ся до свободи,
Як чволи до неду,
А катанти не лютують,
Ще й нема прозору.
Ти, народе український,
Не вдавай ся в труту,
Не розбивайсь з панчем-сумом
Як сичі по лугу.
Стань твердою ти ногою
В великому ділї,
Не дини ся на труднощі
Й руки наболїлі.
Після грому, бурі, дощу,
Великої рутіні,
Зодужаю крішку, славну,
Вільну Україну.
Як після бурі в природі
Сонце сьвітить, гріє,
Від радощів ліси, гаї
І усе німіє,
Так і в нашій Україні,
Нехто тяжко живеть ся,
Як дубово працюватиме,
Щасто усьміхнеть ся.
Не зробить нам лиха-горя
Ні катя, ні дуки.
І процвуть, як колоди
У багні — забуті.
Розцвітеть ся гай зелений,
Пахощі розвеєс,
Україна з щастя-добрі...
„Слава" заголосить.

І. Р.

Не забудьте про него!

Отсим просимо Хвальні Товариства, як рівнож кождого зосібна, в якійнебудь спосіб допомогти одному з наших земляків, котрого несподівано постигла нещаслива доля.

Згаданий нещасливий земляк — се Дмитро Івахів, молодий чоловік, бо доперва йому 22 роки житя, покінчив ґімназію в Тернополи (Галичина) і в наслідок матеріяльних недостач тому пять літ взад приїхав до Америки. Родом він з села Ступки, тернопільського повіту. Тут в Америці брав живу участь в нашім еміґраційнім житю, допісував до часописий, а притім писав дуже вдатні вірші. Чи з жури чи з яких инших причин тому рік назад зійшов він з ума і нині находить ся в домі для божевільних в Клярк Соміт в Пенсильвенії.

Найблизші товариші, бо кревних ані знакомих у него майже не було, старали ся з початку йому помочи, але не найшовши попертя справу занехали і на нещасливого зовсім забули. Однак не вмерли його твори, не пропали його поезії і власне з тої причини, щобратувати як не його то хоч його поезії, завязав ся сими днями комітет, якого цілию є тому справою заняти ся. Доси комітет переписував ся з тою інституцією, де нещасливий Івахів поміщений, і з відповідий виходить, що його можна ще вратувати. На се потреба гроший — бодай тільки, щоби його помістити в якій лучшій інституції близше Ню Йорку.

Тому просимо при найблизшій нагоді сю просьбу в товаристві прочитати і зарядити збірку. Ту збірку просимо повірти одному з Ваших членів, який заразом увійде в склад комітету. Письменно чи особисто з всякими запитанями як і складками просимо присилати до:

IVACHOW COMMITTEE,
c o Ukrainian Besida,
72 St. Marks Place, New York, N. Y.

При тій нагоді складаємо щиру подяку Т-ву „Просьвіта", яка на ту ціль зложила $14, Т-ву „Укр. Бесїда", яка зложила $20, і Т-ву гімн. „Січ", яке зложило $17.50. Всї згадані товариства є нюйорські.

З глубоким поважанєм,

Микола Дячишин,
Т. Татарський (Укр. Бесїда),
П. Бартків (Тов. „Січ"),
М. Толобко (Тов. „Просьвіта").

ПРИЧИНА ЛИХОГО ЖОЛУДКА.

Гнів випроваджує чоловіка з рівноваги, понурість ділає його нестерпним для кождого. Але часто причина сего подражнення лежить виключно в забуреню жолудка. У здорового чоловіка гнів довго не, триває, а найгірший гумор уступає коли жолудок в порядку. Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина вичистить жолудок, поправить травленє і апетит і скріпить ціле тіло. Сим усуне нервовість, біль голови, безсонність, убуток енерґії і т. д. і освободить Вас від запору, нестравности і т. д. Ціна $1.00. В аптиках. — Тощо нарікати на болї? Ревматизм, невральґія, болї в хребті є лихими неприятелями, але Трінера Лінімент приневолить їх до уступленя. Є також знаменитий проти звихненя, нарушеня, опухнення і т. д. Ціна 35 і 65 центів в аптиках; почтою 45 і 75 центів.

JOSEPH TRINER CO.,
1333—1343 S. Ashland Avenue,
Chicago, Ill.

Читайте українські книжки і газети то часто читане веде до просьвіти. а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до крамарні „Свободи".

СІЧОВИЙ РУХ В НЮ ЙОРКУ.

Подаєть ся до відома всім членам Січи і всім місцевим Українцям, що заходом нюйорської „Січи" відбудеть ся в четвер, 24. січня б. р., о годині 8-ій вечером, в салї Укр. Нар. Дому під ч. 217-219 Іст 6-та улиця, Ню Йорк, відчит старокраєвого учителя, п. М. Дячишина, на тему: „Географія (землепись) України". Просить ся о численну участь. Вступ вільний для всїх.

Петро Паньчишин.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
УКР. ТОВ. „ПОДІЛЬСЬКА СІЧ"
в Ню Йорку
— устроює —
в суботу, дня 26. січня 1918 р.
о годині 7.30 вечером
в Салї Народного Дому,
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
Музика П. Гуменюка.
ВСТУП 25 ЦНТ. ВІД ОСОБИ.

Шановна Громадо! Пієт скінчив ся, пора забавитись. В тій цїли устроює тов-„Подільська Січ" баль і запрошує всїх охочих до забави на сей баль. На баль приймати-ме ся, бажаючих вступити в члени тов. „Подільська Січ", за оплатою половини вступу. Товариство дає своїм членам в разі недуги 6 долярів тижневої запомоги, а в разі смерти платить 100 долярів на кошти похорону.

За добру забаву на баль ручить

8,10611 КОМІТЕТ.

Байон, Н. Дж.
ЗАХОДОМ ҐІМ. ТОВ. Н. ЛИСЕНКА „СІЧ"
в Байон, Н. Дж.
відограєть ся велике представленє
„АРЕНДАР"
в трох діях
В СУБОТУ, 26. СІЧНЯ 1918 Р.
в гали І. Майдаша,
94 E. 21st St., Bayonne, N. J.
Початок о годині 7-ій вечер.
Чистий дохід призначений на українську читальню в Байон, Н. Дж.
ЦІНИ МІСЦЬ: І-ряд. 50 ц.; II-ряд. 35 ц.
ДІЄВІ ОСОБИ:
Арендар ..... К. Малафій
Бруттарський ..... В. Комар
Ящик ..... М. Дриганчук
Богацтук ..... Н. Жирий
Мезяна ..... М. Чуда
Пилипа ..... Г. Лаврів
Павло ..... Н. Кузенька
Марко ..... Н. Кисїль
Шмуль ..... Й. Вонуст
Священик ..... Н. Біяк
Начальник ..... Д. Довгий
Комісар ..... Й. Голик
Стра „ ..... Г. Кудрик
Селяни, селянки і пр.
Дірігент Т. Когут. 9-10
Суфлер Ант. Старовський.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
на дохід Руської Школи на горі міста відбуде ся
В СУБОТУ, 26. СІЧНЯ 1918 Р.
в Чеській Народній Будові
(Bohemian National Hall)
під ч. 323 Іст 73-та улиця, Ню Йорк.
Початок о годині 6.30 вечер.
Вступ 25 цнт.
За добру услугу ручить
10 **Комітет.**

БРІДЖПОРТ, КОНН.
Перший, перший раз
— устроює —
ТОВАРИСТВО ГУМНАСТИЧНЕ „СІЧ"
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в суботу, дня 26. січня 1918 р.
в Українськім Народнім Домі, під ч. 108 Косут стріт (коло плюс шапи)
Початок точно о годині 7-ій вечером.
Чистий дохід призначений на Українську Народну Ґалю.

Дорогі Брати і Сестри! У. Н. Галя повинна бути для нас так як Народний Дім для всїх Товариств тут в Бріджпорт, Конн. Тож запрошуємо до участи всї Хвальні Товариства і Братства, щоб допомогти нам утримати тую народну галю для народа, не для одного Товариства але для всїх. Українська Народна Галя для Українців! Тож просимо поважаних Українців до участи. Як можуть мати Поляки, Словаки, Чехи і другі народи свої галї, чогож ми, Українці, не можемо мати?! 10

За комітет Тов. Гімнастичного „Січ":
Іван Бойко, Ник. Варій, Мих. Кабзак.
За комітет У. Н. Галї:
В. Вентрипович, В. Гнатюк, М. Будник.

Великий вибір Календарів на 1918 рік.

Пишіть по цінник, а переконаєте ся, що у нас є найбільший склад Календарів всїх видавництв зі Злучених Держав і Канади. Сегорічні Календарі дуже гарні, богато ілюстровані і з цікавим змістом, тож не занедбуйте нагоди, але купіть як не один то два, а будете мали памятку з сеї важної хвилї, коли Українця здобула собі свободу і виборола самостійність.

Цінник шлемо кождому, хто до нас напише.

UKRAINIAN BOOK STORE,
459 North 6th Ave., Scranton, Pa.

Сим повідомляємо ПП. Читачів, що вже вийшов з друку кишеньковий календарик на рік 1918. Ціна 10 центів.

Адресуйте:
„SVOBODA",
3 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую **МАРЦІНА ЯБЛОНСЬКОГО** з села Бриищі заїрні, пов. Бібрка. Хто би о нїм знав або він сам, в дуже важній справі зволить зголосити на адресу:
PETER HAPA,
298 Austin St., Buffalo, N. Y. 10-12

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ГАРА**, зі села Межигорець, повіт Станиславів. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголосити ся на адресу: 10-12
FRANCES CHASHCZEWSKA,
411—14th St., Hoboken, N. J.

Пошукую своїх братів **МИКОЛУ, МИХАЙЛА і ДМИТРА РОЩАКА** з села Дубин, пов. Горлиця. Мають перебувати в Онтаріо, Канада. Прошу зголосити на адресу: 10-12
PHILIP ROSHCHAK,
5013 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

Пошукую свої кравиця **КСЕНЬКИ МЕЛЬНИК і МИХАЙЛА ВОЛЯНИНА** з села Боянець, пов. Жовква. Мають перебувати в Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголосити на адресу: 10
FRED SADOWSKI,
164 James St., Salt Ste Marie, Ont. Canada.

Пошукую своїх товаришів з села Стрілче, пов. Городенка. Прошу цеяй зголосити на адресу: 10
WASYL DIDYCZ,
110 E. 3rd St., New York, N. Y.

Пошукую **ФЕНЬКА РАЙЧАНА.** Перебував в Детройт, Міш. Хто би о нїм знав або він сам, цеяй зголосить ся на адресу:
D. YAWORSKI,
541 E. 11th St., Erie, Pa. 10-12

Пошукую свого брата з села Вущанок, пов. Збараж. Вже 10 літ як приїхав до Зачених Держав. Прошу зголосити на адресу: 10-12
DMYTRO ZAHORODNIY,
2471 W. 7th St., Cleveland, Ohio.

Пошукую вуйкової доньки **АННИ ФЕДОРАК**, походить з села Острів, повіт Станиславів, Галичина. 7 літ як приїхала до Зачених Держав. Перебувала в Ню Йорку. Хто би о нїй знав або вона сама, нехай зголосить ся на мою адресу: 8-10
OLENA KRUK,
3337 Franklin Ave., Toledo, O.

Пошукую кравиця **ІВАНА МАРУСЕВИЧА і ДМИТРА ОЛЕСЬКОВА** з села Ліхачівич Подорожних. Мають перебувати в Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, нехай зголосить ся на адресу: 9-11
D. M. KOWAL,
Co. F., 147 T. S. Infantry,
Camp Sheridan, Montgomery, Ala.

ДАРОМ висилемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОГИ ріжних річий: на: годинники, ланцьжинки, перстенів, музичних інструментів, рекордів, брошок, сестрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, колядн і календарі всякі. Пишіть сейчас на адресу:
AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

НОВІ ОБРАЗЦІ
правдиві фотографічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН чарівних кольорах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєть ся в вивчайних, важнисних пакунках за ціну 50 п. марками, грішми або моні-ордером.
OWENS PUB. CO.,
231 W. 129th St., New York, N.Y.

СТАЛА РОБОТА
для
МУЩИН ЖІНОК І ДІВЧАТ
В ВОВНЯНИХ ФАБРИНАХ
Добра платня
Знамениті відносини робітничі.
Початкуючі дістають платню підчас науки 146ev29
Безплатне Бюро праці.
Industrial Council of
Passaic Wool Manufacturers
24 Lexington Ave., Passaic, N. J.

МОДНІ УБРАННЯ
До Моїх Дорогих Приятелів:
Заощадіть для себе свої доходи, який забрав рітейлер а купуйте Ваші одяги впрост у фабриканта. Коли їм оплачуєть купувати у нас, то і Вам належно дістати ся. Ми тепер мій одягали 5,000 гарних сукна на убрання і пальто. Можете до нас зайти кождого дня в тижни а навіть в неділю, бо у нас є отворене кождого дня як до 9-ої год. вечер. Коли хочете убрати ся модно за малі гроші, то прийдіть до нас і пригучіть ся до нашої праці вдоволити: модні убрані поступовіях. Маємо з спеціяльно грубого сукна „серджну" і з гладким передом убрання, сподні „пет-ган" і довгі сурдути. Відвідайте мене. 10ev141
S. LEVINE,
471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.

Недужі мущини і женщини
ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!
З якоюбудь хронічною, нервовою і долгливою слабостю, які вимагають опіки лікаря спеціялїста.
ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Її МОЖНА НАЙТИ.
І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR
Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.
В неділї від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли відкажете ся його опіці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і вирікують Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіня і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне уладженє. Все тут як найлїпше для недужих людий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне вастосованє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіня і чуєтесь зневірені, то вгодость ся до МЕНЕ і переконайте ся які чесні можна осягнути для Вашого здоровля, при применю найновійших метод у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в кривах, втрату памяти, биттє серця, слабість нирок, надумність, пригноблене, болї голови, крощі, приявди, ослаблене членів тїла; болячки, скірні виявки, катар, пече Вас горло, болї мозкуда і в кривах, болї горла, горячку, запір, ревматичні болї, пригнїт Сі ан і другі недуги є першою прелвою яка може навести шкоду Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відкажим уменьшить Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я можу Вам в скорім часї. Я лїчу сам причину недуги а Її сиптоми уступають скоро. Памятайте, що порада є зовсїм безплатна. — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лїкарської. Зволїкане є небезпечне.

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ
НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якудь грошічну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без нїякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нїчого. Цїлковита фізична ізамінація при применю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита уповнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я дам результати в скорім часї. Я лїчу саму причину стану недуги а обяви сейчас ізлїкують.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне применє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпіня і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при применю найновійших метод у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нинї. Я радо розмовляю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїченє хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть дякаю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас вприму. 153

Години офісові:
9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave. Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділї і сьвята від 10. до 2. попол.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман,

який лїчить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нирок, ревматизм і всї недуги крови і скірні вилїчить в як найкоротшім часї так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машину до бадання і лїченя недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лїкаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи ні, позаяк неприлїчимої недуги він не бересь лїчити. 106

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 2. попол. Голосіть ся особисто, бо почтою не лїчу. Можете говорити по українськи.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Знамените предложенє.

Доктор Сзон, вісний Х-Рей спеціяліст поручає свою лїкарську услугу кождій недужій людині, лише тому, щоби всї ті, котрі були лїчені безуспішно і видали богато гроший на других лїкарів без осягненя успіху, могли покористуватись сим знаменитим предложенєм.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛЇЧЕНЄ.

В моїм офісі находить ся всї новочасні модерні, наукові прилади для ладнаня рентґенівської і лїченя всїх застарілих недуг. Мій ладнанєм є лїчити кожду недужу людину, а одна візита уповнить Вас об сїм. Не ждіть як Ваш лїкар вокиде Вас і пише Вас до мене, а згодостіть ся сам.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірєм; я хочу, щоби Ви відвідали мене і розказали свої клопоти у своїй власній особі. Памятайте, що я не є звичайним лїкарем, але я спеціяліст з довгою практикою в лїченю таких недуг як, Ваша, недуги яких другі покинули лїчити. Чим довше Ви будете ждати і чим тяжкою є Ваша недуга, тим більше я Й люблю. Я радо би так робити для Вас і другі, однак не можу. І не хочу ані одного дента а також запрацьованих Ваших гроший, доки я не докажу Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої праці а спосіб мого лїченя є приємний, без жадних болїв; він рікнить ся від всїх других. Я маю знамениті машини для лїченя кождої недуги, які Вас певно задивують. Коли Ви вгодостиєте, то я зайшов Вами особисто, і цїлим, щоби вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї. Моє доладнанє розслїдженє при помочи Х-Рей, виказує Вашу лїкну недугу, коли другі її не відгадали. Приходьте до мене і розвідайтесь. Не вволїкайте, але прийдіть сейчас. Ви будете вдоволені прийти нинїшнє, то чому ж би не тепер?

ПОРАДА І ПРИНЯТЄ ДАРОМ. 119

Говорить ся Вашою мовою.

Dr. S. P. MANSLUP
SPECIALIST
408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

Напротив Кауфман Берс склепу.

Години приняття: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї від 9.30 рано до 1-ої вполудне.

Сими днями вийшла з друку книжочка про

Митрополита
АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Ціна 25 центів.
ВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА УКР. СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Сю книжку можна купити у

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Я, Іван Середницький, повідомляю всіх наших Українців, що мій син був у війську 16 місяців на ногу і лікарі не могли його вилічити. Цвоинайдена масть

"SALVA"

Юрка Сагана потрафила вигоїти в початку одного тиждня. Ся масть гоїть скрофулі, пошарпане, потовчене, викиди і всі прочі рани. Замовляю цьому слати на адресу: 154-12

JURKO SAGAN,
414 Queen St., Wilmington, Del.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШИ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУХЛИНУ (Т. є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВИ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБУ ЖИЛИ, НИС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 129—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ

регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда вачка має напись з MIDY.

Уникайте підробів.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одиноким спеціялістом недуг мужеських в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найустійнійший і заслугуючий на довіре спеціяліст недуг мужеських, котрий своє знане і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ.

II. поверх, фронт. 76-80
614 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 2.

ЗВІСНИЙ
DR. GREY
СПЕЦІЯЛІСТ.
ЙОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., New York City,
близько Union Square.

Коли терпите на нирки або міхур, болі крижий, голову або груди, кашель, заступу, ечему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральгію або яку іншу недугу, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Грея. Коли лікар, котрий лічив Вас ще не вилічив Вас, прийдіть до мене безпроволочно.

ПОРАДА ДАРОМ.
ЛІКИ $1.00.

За професійну обслугу числить низькі ціни.

Години: від 9-ої до 8-ої; а неділі від 9-ої до 2-ої. — 101—

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Европі, має 28 літ досьвіду у ліченю. Я лічу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, нирок, кишок, міхура, шкіри, ті всі недуги мущин, слідчинені нечистотою крови. 914-1 606 уживаєсь при ліченю недуг крови. Болість ся особиста, почтово не лічу. 105—

Години приняти: від 9. рано до 8. веч., в пятниці від 9. до 5. лише, а неділі від 9. до 2.

Земля і автономія.

Автономія України несе нашому народови великі полегкости і в економічнім, а не тільки національно-політичнім та культурнім житю. Декому може се здавати ся незрозумілим. Мовляв, чимала є ріжниця поміж політикою й земельною справою. А тимчасом сї дві справи дуже близькі одна другій. Є навіть приказка така: „Скажи мені цїну на хліб, а я скажу, яка в твоїм краю є політика!"

Що в нас на Українї через політичне безладє та кривду нашим краєвим інтересам не було ладу і в земельній справі і у всім селянськім житю — про се чи й варт богато говорити. Стоїть прикро кождому в печінках те безладє. І єдиний вихід з сього, одна рада і порада — через впорядковане політично-національного житя на Українї, через автономний лад. Що се — щира правда, — показують хоча-б тії ворожі наскоки чужої буржуазії, що звикла дивити ся на край наш, як на царську „вотчину", з якої треба найбільше потягти, а їй дати як найменьше...

Земельна справа на Українї є дуже важлива й складна річ і нїхто її не може вирішити як слід, крім нас самих. Тільки вибрані з усеї України тямущі люди, знаючі краєві потреби й охочі допомогти працюючому людови, — от хто може з певностию взяти ся за се діло й розібрати його так досконально, що всї охочі до землї будуть задоволені. А чужим людям, хоч би які вони були ласкаві, демократичні й добросичливі до Українців — їм не можна свого доручати; бо вони й самі не візьмуть ся — коли в них сумлїнь вистарчить — установляти лад у чужій сторонї, такеж як нїхто з нас не візьме би на себе тяжкого клопоту виробляти закони й порядки для Кіргізів, Кавказців, для Поляків і Фінляндців! Бо щирости мало, щоб не скривдити чужі народи. Треба ще богато розуміня їх інтересів, богато такого знаня, якого в нас нема й бути не могло.

А якраз вирішене селянських та земельних розпорядків і є таке важне діло, до якого чужому чоловікови, та ще й не заінтересованому, не годить ся братись. Такі порядки не рішають ся дуже часто і значить вимагають особливої до себе поваги. А ще коли до сього прикласти „право дужого", коли в законодавці попадуть нецирі, самолюбні люди, котрим тільки власна сорочка дорога, — отоді може стати ся й ціле нещастє: замісць полегкостий може статись насильство, замісць порядку — безладє, замісць спокою — колотнеча. А всього того ми добре вже покуштували, щоб на другий раз його не цурати ся й усїх сил не прикласти до самочинного вирішеня наших краєвих справ.

Віддати вирішене земельної у нас справи на волю всеросійського парляменту — річ небезпечна. Від того невідмінно зазнають шкоди суто-хліборобські українські інтереси. Коли й ставити справу яко державно-російську, то тільки на установчих зборах і з тим, аби збори висловились тільки в загальній формі і зараз же передали розвязанє земельної справи автономному українському соймови. І вже сойм, знаючи добре, з чим він має діло і як його мусить найкрасше вирішити, — вкаже способи користаня національним українським земельним фондом, утворенням з казенних (державних), монастирських та панських земель, — а разом з тим установить і порядки щодо хліборобства. Тільки так ми обминемо кривди! Тільки через автономію України здобуде наш нарід добрий лад і позбудеть ся злиднів та земельної скрути.

А. Терниченко.

(„Комашня").

З підслуханих розмов.

— Дивує мене: скільки було балачок про культурну дїяльність кооператив, про їх організаційну роботу, про їх вплив на громадське житє, про величезну ролю, яка нїби належала їм у вихованю населеня, в підготівці його до самоврядкованя, до участи в політиці... Деж наслідки тої дїяльности, того впливу?

— Та хибаж ви сих наслідків не бачите? Адже на кождім кроцї їх знати.

— Егеж! Знати! Знати, що населенє або нїколи не жило кооперативним житєм, або з першим подихом волї пустило на вітер всю кооперативну науку.

— Ну, такого я ще нї від кого не чув. Се ви щось тее... Вибачайте — самі мабуть видумали.

— Вибачаю, серденько, вибачаю. Що там ображатись на ваші слова, коли правда моя, а не ваша.

— Тобто виходить, що я брешу?

— Та ви не сердьтесь. І ви не брешете, і я не „сам" вигадую, а кажу те, що бачив, та ще й не раз і не двічи! Та певно й ви таке бачили, як що їздили до часів свободи по селах.

— Їздив я, та ще й чимало, але нїяких провини кооперації не спостерігг.

— А трафялось вам бувати на виборах чи то комісаря волосного, чи то виконавчого комітету, або може комітету провольчого?

— Бував кілька разів.

— Бачили ви хоч раз, щоб сї вибори робили закритою балотірровкою (тайним голосованєм)?

— Нї, правду казати — не бачив.

— Пробували ви умовляти, щоб не на голоси люди вибирали, а шарами (кульками)?

— Радив їм, але...

— Але вони не слухали... Отсе маєте, перший наслїдок довгої кооперативної науки: кооперативи не привчили людий навіть до балотировки.

— Ну, се дрібниця. Так і чи варто стояти на тій формальности? Адже й чув я, що навіть від одного депутата, що відкрите голосованє — се найбільше демократичний спосіб виборів. „Голос, мовляв, народу — голос Божий".

— Чув і я таких депутатів. Але чув й й те, що таємність виборів — се один з чотирох стовпів головної основи демократичного ладу в державі: мовляв, пряме, всеглосне, рівне й таємне голосованє...

— А вжеж! Се всїм відомо. Але, знаєте, селяни не люблять того таємного голосованя й на що не згоджують ся йти до виборчих шуфлядок та кидати кульки. Кажуть, що се даремне гайнованє часу.

— Отож бо й є! Як-про те і кажу: кооперація не навчила селян, що таємне голосованє не забирає богато часу, як що балотірровку гаразд вирядити. Селяни не довідались від кооператорів, чим саме полягає голосованє красше від відкритого „галасованя". Отак, кооперативи не підготовили селянства як слїд до участи у виборах в установче зібранє.

— Тільки того й лиха! Що-ж за горе: прийде час виборів, признають селяни й закрите голосованє.

— Ви певні? Адже ви самі кажете, що селяни нї за що не згоджують ся йти до виборчих шуфлядок...

— Тепер не згоджують ся. А тоді — то вже инша річ. Одним словом якось то буде!

— „Якось"!... Може таксамо, як виходить тепер з виборами до земства? Не хочуть селяни земства, хоч би й свого демократичного і не хочуть вибирати до нього гласних — ні закритим, ні відкритим голосованєм.

— Так тож земство! Земство само й винне. Розумієть ся, колишнє, буржуазне земство, що навчило так себе ненавидїти.

— А на мою думку винна трохи й кооперація.

— Отакої! І тут кооперації провинувалась? Хибаж може вона відповідати за гріхи старого земства?

— Не в гріхах колишнього земства кооперація винна, а винна в тім, що не вивила перед населенем усеї сили демократичного принципу.

— Ой, щось ви дуже химерно проказуєте.

— Але ви розумієте, про що я кажу: в кооперативах правлїнє повинно вибирати ся таємним способом, що і гласні до земства або депутати до установчих зборів, — рівним, безпосереднім, таємним голосованєм усїх членів, і всї справи кооперативи повинні вирішувати ся на загальних зборах. З роботи кооператив люди, навіть темні, повинні булиб дізнати ся, що отакі демократичні організації справжну користь приносять населеню, а маючи такий досьвід, вони не відмовляли би ся і від виборів до земства. Вони легко затямилиб ріжницю між старим і новим земством і не боялиб ся, що й нове земство, ними самими вибране, буде таксамо, як і старе, погане для них. Але сього нема. Значить, робота кооперативи не показала всеї користи демократичного їх упорядкованя. Тепер ясно, про що я хотів сказати?

— Виходить так, що кооперативи не були досить демократичними.

— А так! Або хоч вони й були нїби демократично впорядкованими, та люди не знайшли в них того, за що варто булоб демократичну ідею любити та шанувати.

— Тяжку-ж ви провину на кооперативи накидаєте! Начеб ви забули, в яких обставинах кооператорам доводилось працювати. В якій нїтьмі ходив нарід!

— Правда ваша; — нарід темний, страшенно темний.

— Ось, наприклад, яка пригода трафилась мені отсе недавно в сквирськім повітї. Поїхав я в одно село на вибори комітету. Поговорили, порозуміли ся з селянами; на все вони пристали, всї предложеня наче щиро витали, потім і управу вибрали.

— Відкритим голосованєм?

— Та вже ніде правди діти — відкритим... Ну, вибрали. Усе йшло гаразд. Сїв я писати протокол, — коли зирк, — половини людий вже нема. А друга половина щось дуже похмуро на мене поглядає. Запрошую їх підписати протокол — де там! І слухати не хочуть. „Що се, кажуть, ви на нашу голову тут пишете? Щоб ми отсе вам підписували? Годї вже! Забирайтесь, їдьте скорше, відъ нас приїхали!" Довелось таки сперечати ся, доки я їм довів, що без протоколу не годить ся розходитись, та що підпишуть вони його не „на свою голову". Годинки три або чотири умовляв їх...

— Алеж підписати згодили ся?

— Тут згодились. А от у другім селї — так ні! Ні за що! Его, кажуть, знаємо, що се значить! Се так з нашими батьками було, коли вони на волю виходили, після панщини. Таксамо тоді склали протокол, а потім той приговор повернено проти них. Ще й землю від них відібрали!" Так я й поїхав без протоколу.

— Ну от бачите: ви самі доводите, що кооперативи нїкрізь добре зробили своє дїло.

— Як то? То в сїм, в темноті народній, винні кооперативи?

— Та не в темноті лишень, а в тім, що не привчили селян громадські справи по людськи кінчати, рішенцї писати, та до протоколів руки свої прикладати. Не навчили селян, длячого треба складати приговори, як сї приговори провирити, щоб їх не „було повернено проти" селян, та на що підписувати.

— Ет! Ви все проти кооперації повертаєте... Що з вами і говорити!

— Говорити може й справдї не варто. Красше взятись до дїла. — Треба вдвоє працювати, щоб своє надолужити"!

Доглядач.

(„Комашня").

Майнер і дві малі таблички.

Іван Ковіц, Р. О. Box 106, Пікін Форд, О., пишує в слїдуючім листї чудеси усїхи він осягнув з JUVITO TABLETS:

„В залученю посилаю Вам знов $2.00 на дві пачки Juvito Tablets, які в тиждню після Ваших вказівок і поручаю се чудеснє средство всїм тяжко працюючим людям, а особливо тим, котрі працюють в копальнях пугля, як і я самий, бо сей лік поміг мені могто і звільнив мене від сильних болїв голови"

JUVITO TABLETS є знаменитим ліком в случаях: слабкости нервів, утрата сил і енерґії, недуги жолудка і нирок, загальне ослаблене, безсонність, болї голови, на такеж цінним средством в случаях перепони.

Одна пачка JUVITO TABLETS, що вистарчить на довше як одни місяць, коштує $1.00. Ми увіднечена в 10 шт. більше і висилаєть її всюди по одержаню належитости.

JUVITO LABORATORY,
SOUTH HILL BRANCH 25, PITTSBURGH, PA.
На жадане висилаємо даром пробку.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читане жде до просьбіти, а просьба — се сама. — Пишіть по цінник книжок до аґентурії „Свободи".

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: історії, повісти, оповідання, байки, казки, поезії, співанники, молитвенники, образи патріотичні, релїґійні і много инших річий. Пишіть по катальог на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA, 664-168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті від нашою дирекцією; старанна, цїлковита ісцкра наука; приймаєсь кождого часу. По рівнечно видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 East 14th Street, New York City. Телефон: Stuyvesant 923.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

„ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посїдає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також ботрібні приборя до характеризованя осіб, як: ворусы, волоси, бороди, вуси, шипки і т. п. Річи ті виготовлено по дуже низьких цїнах. В кождім складі уфарсмо і характеризуємо аматорів відповідно до роли гранчих на сцені. При замовленю треба прислати опис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 дїнь перед представленєм на адресу:

MRS. E. UHORCHAK,
810 2nd Street, Jersey City, N. J.
Телефон: 514 Jersey City.

R. J. Glick АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

Читайте „Свободу" і приєднуйте й нових передплатників!

РІК ОСНОВАНЯ 1893.

$5.95 Ім. з 21 камінними ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручуєть ся без ключка, дозолочуваний, з гарантією на 20 літ, подвійні коверти краєвої сорти вправлені. Ходить без ручного точно і є спеціально проблемий для людий, котрі роблять при желїзницях, і гарантує на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми виладуємо сей годинник на кождім адресу за посередством (С. О. D.) $5.95 і за зворот пересилки, з тим приявлєнєм, що кождий може його оглянути, і коли кому не подобає ся — то тоді не потрібує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюжок з гарантією дорше ся таром до кождого годинника. 99—

EXCELSIOR WATCH CO.,
701 Wholesale Bldg., Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ

115 Ave. A, NEW YORK, N.Y.
Telephone: Orchard 2568.

Ходить о Ваше здоровлє.

Чи відчуваєте по цїлковито цїнуне би кусень одна дєладе в Вашім жолудку? Ськи бравьєти не кружать радньо ано із нема кілько ой потреба, ой решнїгет свою поздну. В жолудку лише ся нестрадєна поджна. Сїдує запір, який спричиняє біраз апетиту, ажорет і біль голови, дяки рефлекс цїлком поводоньем, заїєм уєї немаиїй, гнилим. Чуєте отаєдість і безсоту до житя. НЕ ПИЙТЕ ПРОЧИХ ПРОПОЗИЦІЙ, бо спричиняють страшні корпі жолудкові, оцеля в коротким часї наєдє вертає старо біда ЗАЛЬЗЫ. Вмаєть ся ніч ся ЛЕКАРСТВО ЗАЛЬЗЫ, ЗАЛЬЗЫ ЛЕКАРСТВО ЗАЛЬЗЫ. Ваше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧИЧНЕ, одну ложку по кождім їдєсто і перед спанєм. Нодачне, що наступить ваше здоровлє. Не позволюєте другому, що ємічне сой лїдєє. ЧАЧЕ КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧИЧНЕ зовстрить Ваш апетит, зновь одстєвляє ваше сїлы, кріпить, одчуй до праці і забави.

Наше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧИЧНЕ єс найлїпше средство на Єдности жолудка і на найлїпше стрінєнє організму. Порушаю його ано найчеснїйше средство для мущин, женщин і дїтий.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧИЧНЕ є зареєстроване в Дїлї Департаменту дїтєнїє Дєрдаєл з Вашінґтон, Д. К. Ц. за ся, ажиєу анде $1.10. Купити можна в аптиках, в українських складах, у аґентів або прост від фабрикантів і властелїєв. 9—

D. Wroblewski & Co.,
106 EAST 4th St. Dept. R.R.
NEW YORK CITY.

ЗВЕРТАЮЮ УВАГУ ЛЮДИ ТО ДОКАЗУЄ, що наше сьлїзовий сьлїд Кальварійське Вино Лїчиче не є таке як ми пишемо.

Через довгі роки, українські робітники (самі мущини) приходили до мого приватного офісу.

ЛІЦЕ ДЛЯ МУЩИН!

Я є спеціялєт від всїх особистих недуг, як ерик гемороїди і т. п. Хронічні недуги (Мущини), недуги крови, нирок, міхура і других органів. Нові або старі випадки. Не відкіть. Курацїя в офісі д-ра Брайна в умірковних цїнах. Я доставляю ліки. Прийдіть вперве до мене, і заощадите час, гроші і терпіж. 30 ЛІТ ДОСЬВІДУ. „Практика удосьвідняє".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візиті Д. Брайн може повсїгдо Вам, як можете бути вилїчені в можливо найкоротшім часї, а також скаже Вам цїну.

В моїм офісї говорить се також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 East 17th Street, NEW YORK CITY.
(близько 2-ої авеню)

Офіс отворений: від 9. рано до 8. попол., в неділї від 9. до 1. в полудне.

ПІД РОЗВАГУ УКРАЇНЦЯМ.

При повороті до краю і тут в Америці нема лїпшого ремесла від автомобільного. Наша школа видала 8.000 ров на уладженє своєї школи. Нові машини. Хто навчить ся ними керувати, той стане добрим шофером. Відчисть до всї часи. Знаєте, що наша школа лїпша від других тому її уладженя. Ми викладаємо у Вашій мові. З нас є денні і вечірні курси. Можете платити тижнево. Зайте пійдете до другої школи, найдіть і повраєте се з нами. ЗАПИСУЙТЕСЬ ДО ШКОЛИ ЩЕ НИНІ. 108-24

ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 літ. Не лічимо нічого иншого. Уживаємо найлїпших способів лїченя в сьвітї. Ми се знаємо і наші лїцїсти знають. Гемороїди рішучо лїчить ся без операції і болю. Ревматизм і всї недуги крови і нервів, без огляду як старі і тяжкі, скоро лїчить ся при можливо найменьших видатках. 101

І подумаєте над сим. Ні один долар заплатите, аж би зістанете вилїчені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В неділї від 10. до 1.

(близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1055 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ХОРІ ЛЮДИ!

ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ, ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ.

З ста на день року на рік видаю дїпарськи уміни України. Представте собі скільки хорих з усе можливо такеньких хорим у зарисмовім лїкі. Коли Вам дати надійно задля прочуваня разних покарств і коли спитаєте, що Вам стане поремо тадо вопрацюєть, страйтесь скорше звертайте до

Dr. LEONARD LANDES

Вам Вам цїлковите даром порадить, що Вам робити, коли Вам дати скорочнїє і позвоїть Вам о цїлим поводї. Лїку уже через 20 лїт з дорого успіхом від недуги, як: сьлїдєнє, запрошє, кровь, нервы, дїпрєсьа, серце, легкі і т. д. 115-128

Недуги нервові і нервові дїти на помощи електричних апаратів і „X Лучів", через дїї перетлаєно Вам по проповеди. Не кождий лїкар поєдає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не викладаємо пасмарда а сьвіже приходить до нашого ліка.

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Telephone Gramercy 2823

Години приняти: від 10. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 1. пополудни.

DR. LANDE'S

140 EAST 22 ST, N.Y.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Єсли ви терпите на нову або застарілу хоробу і не дістали жадної помочи у спеціялїстів,

Прийдіть до мене —
а я Вам доведу результат

скоро, тревало і за малу нагороду у всїх нервових і хронїчних ваших хоробах.

ПОРАДА ЦІЛКОВИТО ДАРОМ.

Насьлїдом успішної ґеріятійної практики і задля уживаня найновійших і прийнятих глубоких метод лїченя при помочи електрики і встрикуваня я обіцяю Вам в кождім часї можливо найлїпші успіхи.

Через остереженє скажиновано, а є певний що до Вашої недуги: Лїченє пропорцїональ ся лїченю до кождої недуги.

При лїченю ревматизму, кровних і ще ширших недугах і т. п. я уживаю найновійше Serum, яка помагає, не перешкоджає Вашій роботи.

ПРИЙДІТЬ ЩЕ НИНІ.—НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.

Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ
146 East 14th Street,
Напроти Tammany Hall
NEW YORK CITY

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділї і приязні сьвята: від 10. до 2. в полудне лише

ОСЬВІНИ ПОЧЕКАЛЬНИ ПОКІЙ.

СЛУХАЙ З УВАГОЮ!

Чи знаєте котра година тепер в Вашінґтонї, в Парижу, в Лондонї, в Відни або в Петроградї? Правда ви ні. А хотїли би ви знати. Гемороїди рішучо лїчить ся без операції і болю. Ревматизм і всї недуги крови і нервів, без огляду як старі і тяжкі, скоро лїчить ся при можливо найменьших видатках. 101

І подумаєте над сим. Ні один долар заплатите, аж би зістанете вилїчені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В неділї від 10. до 1.

(близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1055 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ХОРІ ЛЮДИ!

ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ, ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ.

З ста на день року на рік видаю дїпарськи уміни України. Представте собі скільки хорих з усе можливо такеньких хорим у зарисмовім лїкі. Коли Вам дати надійно задля прочуваня разних покарств і коли спитаєте, що Вам стане поремо тадо вопрацюєть, страйтесь скорше звертайте до

Dr. LEONARD LANDES

Вам Вам цїлковите даром порадить, що Вам робити, коли Вам дати скорочнїє і позвоїть Вам о цїлим поводї. Лїку уже через 20 лїт з дорого успіхом від недуги, як: сьлїдєнє, запрошє, кровь, нервы, дїпрєсьа, серце, легкі і т. д. 115-128

Недуги нервові і нервові дїти на помощи електричних апаратів і „X Лучів", через дїї перетлаєно Вам по проповеди. Не кождий лїкар поєдає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не викладаємо пасмарда а сьвіже приходить до нашого ліка.

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Telephone Gramercy 2823

Години приняти: від 10. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 1. пополудни.

DR. LANDE'S

140 EAST 22 ST, N.Y.

НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одинцї, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має якийсь такий гріш, той не повинен жалувати його на свою газету.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ! Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, безмажних людей, котрі не є в можности платити високих цін за своє бадане.

ПОВІДОМЛЯЮ, що застарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя ошкаляючих ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних природів. Рівночасно в богато таких случаях, які переде вимагали операції, можна нині вилічити цілком зібно тим самим способом без ужитя ножа.

Маю в посїданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і обходити хворіші внутренности людського тїла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного світла в тїло і вилити нині вразливі бацилї, які є причиною всїх недуг і людських недомагань. Той спосіб лїченя є не тільки нешкідливий, але дійсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого увиджу на невиліченого, що підпишаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до вилїченя, стараюсь вилїчити в як найкоротшім часї.

ГОДИНИ офісові в понедїлок, середи, і пятницї від години 9. рано до 12. в полудне. У вівторки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В недїлї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНГЕР,
153 E. 18th St., New York City.
близько стациї елевейтру 3-ої евеню і суботою.

Вже вийшов з друку КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА НА 1918-тий РІК.

Ціна разом з пересилкою 50 центів.

Гроші і замовленя посилайте на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J

ЖМІЄЧНИК є одним з найлїпших домашних лїків і певним средством проти ревматизма, болїв плечий, колеен і болїв грудий. С помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК С ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносить ся до генерального агента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 14ч—

MIKE FEDIW,
3 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

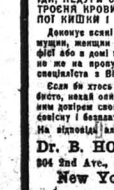

до хорих людий по всїх закутинах злучених держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всїм терпячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої усїшні лїкарскі услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАННЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНИ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОГ КИШКИ І Т. Д. 105—

Доконую всїм найтяжші операції мущин, женщин і дїтий з своїм оферіґ або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропускану при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай пойше листовно з повним докладним своєю недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь лучить почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG.
904 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Години офісові: щоднїно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон: 1282 Stuyvesant.

Український лікар Др. С. М. КАУФМАН

111 E. 7th St., New York City.

Спеціяліст всїх мужеских і женских внутрішних недуг. Лїчить новими машинами електричними, уживає Х-Рей.

Години приняти: від 9. рано до 9. веч.; в недїлю від 9. рано до 2. по полудни.

Телефон: Орчард 6352.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Українські часописи із заграниці.

До редакції „Свободи" наспіли отсї часописи: київська „Нова Рада" (чч. 156, 174 і 178, з 20. жовтня, 10. і 18. падолиста 1917 р.); уманська „Вільна Україна (ч. 20, з 27. вересня 1917 р.); роменська „Наша Спілка" (ч. 47, з 15. вересня 1917 р.); швайцарська „Л'Юкраїн" (ч. 20, з 20. грудня 1917 р.); „Газета Гадяцького Земства" (ч. 97, з 22. жовтня 1917 р.) і „Засїв" (чч. 1, 2 і 3, з 18. і 28. падолиста та з 9. грудня 1917 р.).

„Засїв" виходить раз в тиждень в місті Харбін, в Манджурії, в Азії. Є се літературно-політична і економічна часопись, видавана коштом і заходом Українського Манджурського Окружної Ради. Часопись містить популярні статї і розвідки на теми політично-національні й економічні; містить заклики до читачів, аби гуртували ся у спілки та разом здобували собі і Україні красшу долю.

Хто оженив ся пізнїйше нїж 18. мая 1917 р., той не є вільний від військової служби.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 23, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Мущини у військовім віцї, які оженили ся по дни 18. мая 1917 року, не повинні бути увільнені від військової служби, заявив генерал Кравдер. Він поручив комісіям відкликати всї звільненя, видані місцевими комісіями на тій основі.

Сенатор Стон називає Розевелта німецьким агентом.

Сенатор Вілїям Стон, демократ з Мізурі, виголосив минувшого понедїлка промову у сенатї, в якій заатакував бувшого президента Злучених Держав, Теодора Розевелта. Він сказав, що Розевелт є найбільшим агентом кайзера і найбільшим зрадником Америки. Сенатора Стона просили, щоби запестрах говорити на таку тему, але він відказав ся, говорячи: „Я заявляю, що відколи ми вступили до війни, відтоді Розевелт є найбільшою небезпекою і перешкодою в провадженю війни". Стон оскаржував Розевелта о його хитрий патріотизм, який має на цїли підкопати довіре мас до теперішного правительства. Коли би таку роботу провадив инший, слабший горожанин, то його оскарженю би о нельояльність. Розевелтова політична робота має на цїли помогти не правительству, але самому Розевелтови. Розевелт у своїх промовах дихо виражаєть ся про президента і про більшість членів конгресу. „Я не перечу, — казав Стон — що правительство робить похибки і ми робимо похибки, бо ж се неможливі обставини, але чи треба про се розголошувати по цїлім сьвітї?" Стон у своїй промові зайшов так далеко, що навіть зажадав арештувати Розевелта так, як першого-ліпшого горожанина.

Вилїзло шило з мішка.

Ті, які за часів монархістичної Росії діставали з Петрограду рублї, признають ся тепер публично до сього.

Перед нами нюйорське „Русское Слово", де є поміщений звіт зі зборів, які відбули ся в льокали товариства „Просвѣщеніе" в Ню Йорку. На тих зборах мало ся вибрати делеґата до Центрального Комітету Злучених Організацій (російських). На тих зборах вийшли на денне сьвітло деякі справи, які мають загальне значінє, іменно — завідатель нюйорської газети „Русская Земля", яка колись була денником, признав ся, що за часів царя в Росії ся ґазета побирала пособія з Петрограду.

Завідатель, І. Брав, викрив сю справу ненароком. На зборах явили ся три юнійні робітники, які працювали в друкарни „Русской Земли", а яких відтак завідатель Брав звільнив несподївано з роботи. Вони почали нападати присутного на зборах завідателя Брава і з того повстала буча, яка перешкаджала зборам приступити до рішаня формальних справ. Присутні виступили проти трох юнійних робітників і зажадали видаленя їх з салї нарад. Сьому противили ся згадані три юнійні робітники і конець-кінцем порішено сю справу якось полагодити. Дано отже завідателеви „Русской Земли" голос, щоби він пояснив цїлу справу. І сей почав пояснювати.

Брав каже, що за видаленє трох юнійних робітників з роботи він безпосередно не відвічає, бо він там є лише завідателем, а ґазета є власностию православної місії. Коли з Петрограду — казав Брав — приходили гроші без рахунку, то в редакції було тоді 18 людий, які нічого не робили, зробили ся лїнивими, а з ними разом і робітники. Робітники діставали по 52 доляри, а давали роботу на 27 або 28 долярів. Тому видавець ґазети проф. Рождественський мусів виповісти їм роботу, щоби спасти справу. — Ґазета виходить тепер раз на тиждень!

Арешт бувшого консулярного секретаря.

У Вілкєбери, Па., власти арештували Людвика Гарстю, бувшого секретаря місцевого австро-угорського консуля Павла Букви, за переступленє закона про шпигунство. Арештований відпираєть ся від всякої провини.

Фармери обавляють ся голоду в 1919 році.

Федеральна Рада Фармерських Організацій, яка заступає поверх два міліони фармерів, внесла до президента Вілсона письмо, в якім домагаєть ся приспішеня продукції усїх тих матеріялів, які є потрібні для рільничого господарства,

Правительственна машина — говорить ся в дотичнім письмі — мусить бути гнана більшою силою пари, щоби розвязати проблєми достарченя праці, кредитових полекш, недостачі насїня і инших житєвих конечностий. Рада просить президента, щоби він узяв се письмо під розвагу безпроволочно, аби фармери дістали на него відповідь у часї, коли вони зберуть ся на наради у Вашінґтонї дня 6. лютого б. р. У фармерськім меморіялї говорить ся:

„Ми знаємо, що сьвітови бракує поживи. Теперішні жнива заледви вистарчають на найконечнїйші вимоги, а в слїдуючім році сьвітове запотребованє буде без порівнаня більше. Невистарчаючі засоби поживи є незвичайно великою перепоною до вчасного і побідного закінченя війни.

„Коли поживи має виграти війну, як про се запевняєть ся з кождого боку, то американські фармери мусять виродукувати більше поживи в 1918 році нїж в році 1917. Але як теперішні обставини радикально не змінять ся, то побільшенє жнив в будучім році буде неможливе. Після теперішних обставин ми не можемо виродукувати поживи стільки, що в 1917 році".

„Забирайте збіже, бо зогниє".

Ґовернори стейтів: Іллінойс, Індіяна, Айова, Огайо і Канзас вислали до міністра, зелїзниць заяву, що коли не буде на стільки возів, аби забрати збіже з фарм до молотілень, то воно зогниє таки в снопах.

Заповідає, що зелїзниці на довго по війні остануть під контролею правительства.

Вілїям МекАду, міністер фінансів і зелїзниць, заявив сенатському комітетови для міжстейтової торговлї і промислу, що конечним є, щоби правительство держало контролю над зелїзницями протягом незначеного часу по війні. Притім він заявив ся проти того, щоби правительство перебрало зелїзниці на свою власність. Правительственної контролї над зелїзницями вимагають публичні інтереси.

Майнери роблять по 10 годин; також в недїлю працюють.

Майже 12.000 робітників у копальнях угля в стейтах Кентукі і Тенесі працюють в недїлю. Крім того майнери згодили ся працювати денно по 10 годин.

Реґістроване Німців пічнеть ся 4. лютого.

Дня 4. лютого о годинї 6-тій рано пічнеть ся реґістроване Німців, які не є горожанами Злучених Держав. Кождий поданий Німеччини мусить відповісти на всї поставлені йому запити і мусить відбити на папери свій палець для ідентифікації. Реґістроване буде відбувати ся кождого дня від години 6-тої рано до 8-мої вечер, а скінчить ся 9. лютого о годинї 3-мій вечером. Всї піддані Німеччини є обовязані реґіструвати ся.

Населенє Злучених Держав.

З днем 1. січня 1918 року населенє Злучених Держав виносило 105,006.000 душ. В січни 1879 року населенє числило 48,231.000 душ, значить за 39 лїт населенє Злуч. Держав збільшило ся о 56,775.000 душ.

Порто Ріко не є територією Злучених Держав.

Федеральний трибунал відкинув минувшого понедїлка заяву, що остров Порто Ріко є територією Злучених Держав.

Підстрілий чоловік убив малу дитину.

82-лїтний В. Доляковский в Шікаґо, Ілл., убив вистрілом Настуню Козловську за се, що вона бавила ся снїгом на городї Доляковского і не хотїла послухати, коли він казав їй забрати ся відти..

Пророк чи варят?

Льомбард Міллер з Патерсону, Н. Дж., бувший морський капітан, запророкував був, що німецький цісар умре дня 18. січня 1918 року, а коли се пророцтво не сповнило ся, він убив себе револьверовою кулею. Оставив картку, на якій написав: „Я був лихим пророком, через що згрішив перед Богом".

Шукали найкрасшої дївчини.

Рада жовнїрів і моряків у Вашінґтонї пошукувала за найкрасшою дївчиною в Америці, фотоґрафію котрої можна би відбити і розіслати жовнїрам. Фотоґрафії приймало ся до 22. січня б. р. До комітету, який має осудити, котра женщина на фотоґрафії є найкрасша, вийшли славні американські артисти. Фотоґрафії принимано лише від молодих дївчат, які мають близкі зносини з приятелями або рідними у військовій або маринарській службі.

В Анґлії арештовано женщину за шпигунство.

Анґлійські детективи заарештували Олену Теодоровну, славнозвісну оперову співачку, їй зажидають злочин в шпигунстві. В її валїзї найдено папери писані гієроглїфами, а на її тїлї найдено поясненя сих гієроглїфів. Олена Теодоровна їхала із Злучених Держав до Еспанії. Американська тайна поліція довго її слїдила, бо вона часто їхала з Ню Йорку до Арґентини, а також мала тісні зносини із ґрафом Люксбурґом, німецьким послом в Арґентині. Коли в жовтни 1917 року вона виїхала до Еспанії, американська тайна поліція остерігла анґлійську, а анґлійський корабель, на якім вона їхала, став недалеко місцевости Кадіц (в Еспанії). Анґлійська поліція перевела ревізію і між пакунками Олени Теодоровної знайшла підозрілі папери, писані гієроглїфами. Коли опісля її розібрано, показало ся, що на її тїлї є повний ключ до розваяних письма. В арештованою зараз під закидом шпигунства.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Громадська робота Українців, які виїхали з Америки.

У харбінськім „Засїві" (ч. 1, з 18. падолиста 1917 року) читаємо, що до Японії прибули з Америки: О. Досьвітний і В. Яворівський, які по дорозї до Києва вступлять до Харбіна і кількома рефератами обзнакомлять місцеве громадянство з українським рухом в Америці. Крім того з такими рефератами вони виступлять в Читі, Іркутску, Томску, Омску і в инших містах, де є українські громади.

„Кіевлянинъ" закритий.

„Нова Рада" (ч. 178, з 18. падолиста 1917 р.) доносить про напад жовнїрів на редакцію київської чорносотенної ґазети „Кіевлянинъ", а дальше про се, що ґенеральний секретаріят заборонив дальше видавництво сеї рептильки. — В. Яринович в тімсамім числї „Нової Ради" критикує поступок ґенерального секретаріяту за се, що уживши своєї власти для закритя „Кіевлянина". Треба було, каже п. Яринович, оставити жовнїрам вільну руку, а вони були би зробили з „Кіевлянинномъ" се, на що він заслужив. В. Яринович домагаєть ся, щоби ґенеральний секретаріят зніс заборону, а натомісць аби потягнув „Кіевлянина" перед суд, який, осудивши останні статї „Кіевлянина", видасть йому справедливий вирок.

Побіда Українців у Херсонщинї.

Відбули ся вибори криворіжського волосного земства на Херсонщинї. У голосованю взяло участь 1.923 осіб (із 3.628 маючих право голосу). На український бльок Української Соціял-Революційної Партії і Соціял-Демократичної Партії впало 1.177 голосів; на московських соціял-революціонерів — 678 голосів; на Жидів — 26 голосів; на кадетів — 18 голосів; 24 голоси впали на инші списки, яких було около 15.

Памятник Шевченка в Кирилївцї.

Селяни Кирилївки, звенигородського повіту на Київщинї, де пробув свої дїточі лїта найбільший український поет Тарас Шевченко, постановили збудувати йому в селї величавий памятник.

Народний університет в Житомірі.

В Житомірі відкрито Волинський Народний Університет.

Народний університет в Полтаві.

Міська рада в Полтаві постановила заснувати в місті народний університет.

Жидівська мова в ґімназіях.

Староконстантинівська міська рада (на Волинї) заявила бажанє завести жидівську мову в ґімназіях та инших шкільних інституціях в місті, причім крім учителїв Українців у школах повинні бути учителї Жиди.

Панахида по М. Лисенку.

В Полтаві з нагоди роковин смерти Миколи Лисенка 11. падолиста 1917 року заходом полтавських українських товариств у Стрітенській церкві відправлено панахиду.

Граф Сангушко убитий.

Швайцарська „Л'Юкраїн" (ч. 20, з 20. грудня, 1917) доносить: Ґазети подають вістку, що граф Сангушко, польський дїдич, зістав убитий рукою селянина із села Славути (на Волинї) підчас аґрарних розрухів.

ІСКРИ.

Ваньова організація.

Скрентонський Союз називаєть ся офіціяльно „Руський Народний Союз". Про се можна переконати ся прим. з найновійшого (6-го) числа „Народної Волї", яка є орґаном сього Союза. Але в тімсамім числї „Народної Волї" є великий адвертайзмент, в якім між иншим говорить ся: „Робітники! Вступай до громади таких як і Ти робітників. Найлїпше, згідно зі законами ріжних стейтів обезпечить Тебе тільки У. Р. Союз (Ukrainian Workingmen's Association), найсправедливійша запомогова організація в Америці". Адреса сеї організації є тасама, що й Руського Народного Союза. З сього виходить, що арданівська організація має тепер дві ріжні назви: для звичайних греко-католиків вона називаєть ся „Руський Народний Союз", а для „емансипованих" робітників — „Український Робітничий Союз".

Спритний собі, нїврок, той „медоносний" отець Ваньо...

„Д. Б." не значить „Дамян Бориско", але „Дурний Баран".

В „Канадійськім Русинї" була недавно поміщена якась клерикальна статя, під якою було написано: „Д. Б." Канадійські пресбітерияни приписали авторство сеї статї п. Дамянови Бориському, бо знають, що він дуже часто підписуєть ся початковими буквами: „Д. Б." Але п. Дамян Бориско опрокидує се, кажучи, що „Д. Б." може означати не лише „Дамян Бориско", але також ідентичну назву „Дурний Баран"... Тимсамим п. Дамян Бориско подає всїм до відома, що всьо, що містило ся колись в канадійськім „Робочім Народї", а тепер в „Народній Волї" і „Робітнику" з підписом „Д. Б", не писав п. Дамян Бориско, але Дурний Баран...

Масти Федя медом, а Федь таки Федьом.

Проси редактора „Робітника", щоби не баламутив публичної опінії плебісцитом в Одесі над тим, чи вона має належати до України, чи до Білоруси, то він ще потрафить кинути ся на нас і закинути нам незнанє географії. Такі ті редактори „Свободи", мудрі, коли вони кажуть, що Одеса належить до України, а не до Білоруси" — каже в „Робітнику" якийсь „Лєв", котрий „правдоподібно від свого уродженя взяв перший раз перо в руки. — Чи не „большевизм" часом, пане Крук, перевернув сьвіт до гори ногами у Вашій голові?...

Москалї ґвалять ся з кацапами.

Від якогось часу нюйорське „Русское Слово" почало братати ся із виродками галицької української суспільности — з кацапами. В якій цїли се робить ся, чи задля інтересу, чи задля патріотизму, не знати. Коли задля матеріяльного інтересу, то се вповні оправдане, а коли задля патріотизму, то воно вповні вистачує, щоби ми знали, що „Русское Слово" є чорносотенного покрою. Бо чи чесний чоловік схоче йти в танець з проституткою?...

СТІННИЙ КАЛЄНДАР на рік 1918

Сей знаменитий календар з біблїйним текстом до читаня на кождий день містить в собі дванацять прегарних образків, найзнаменитших артистів, котрі представляють дванацять подій з житя Ісуса Христа.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 25 ЦЕНТІВ.

Замовленя посилайте чвармами почтовими на адресу: 4-18

UKRAINSKA KNYHARNIA
im T. Szewczenka,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА НА КОРОТКИЙ ЧАС.

Машини без труби і з трубою з 40 піснями, один альбум, 1000 шпильок лише за

$28.00

Завдаток $5.00 а решту заплатите при дорученю Вам товару. Всї замовленя належить адресувати до:

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 Grand St., New York, N. Y.

ВІЛЬНЕ НА 60 ДНІВ.

Добрий для мущин!

Добрий для женщин!

Оївнєа Електричний Пасок

ПРОБНА ОФЕРТА: Пішліть 25 цент. на мужеский пасок або 40 цент. на женский пасок на оплачене пересилки і т. и. Заплатіть $3.45 деньзет при відборі з почти. Заплатіть решкати сейчас. І носіть пасок як казало чевре 60 днів, а коли опісля будете в него цїлковито вдоволені і щасливі в чудовій поправі Вашого здоровя, коли Ваше серце виплекає вдячности і Ви побачите, що сей пасок зробив Вам більше добра ніж всї медикалїї і лїкарска опіка, який Ви можнебудь підіймали ся, тоді зобовязаєте ся поручувати сї паски своїм знакомим. Коли єдиж будете вдоволені при кінци 60-ох днів, тоді звертаєть пасок сейчас, а по сїм я звертаю Вам скоро Ваші $3.45. Се моя ґваранція. Коли Ви мете ревматизм, сціятику, первалїю, параліж, катар, астму, запалене горла, нервовість, сплину, дисперсію, нестрашність, болї голови, недугу пузыни, недугу нирок і утроби, ослабленє орґанів, і всякі инші долегливости, то я радо дам Вам на двомісячну пробу славний Powerful Electric Belt. Чому жити поприщем? Чи Вам лїкарі не говорили, що наша електрика підчуваєть сейчас по ужитю? Адресуйте: 140ос46,50ос

A. P. OWENS, Dept. E., 231 W. 129th St., NEW YORK, N. Y.

ЛИШЕ НА РІЗДВО!

Тільки $3.00 задатку!

Набудь до свого дому сей ґигантський маґнавий Ґрафонолї, до котрого цїлком ДАРОМ отримаєш 200 голок, на 15 лїт ґваранції і 12 плит сейчучих нових виміняльних.

Рождество Твоє Христе.
Ой, дайже нам Господи.
Зелєнцвіли барвіночку.
Повій вітре.

Сотський.
Та любо і мені жінка.
Отче наш.
Колядя ся, колядя ся.

Спати мені що хочеть ся.
Вечір на дворі.
Ой Джигуна.
Дуром іду.

139ск—

Ґрафонолї має дуже добру машину, котра співає і грає голосно і чисто. Всї части машини є грубо мідьовані. По отриманю машини і всїх приборів до неї належачих, Ви заплатите решту належитости в сумі $14.00.

MELROSE GRAFONOLA CO., 752 Melrose Avenue, BRONX, N. Y.

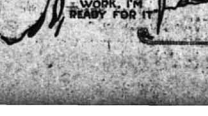

Я не до втратив ані йти паробку. Я переконав ся, що аби бути здоровим, треба подопущати розвиватися до легкій слабости. У мене все находить ся фаміка

— S O B R O L —

яко тонкі корчі з молодих і ґнивав, уміцнює болї горла, голови і ушка, і є решпіцне проти астми.

Т. Коли з рожевої слабкости, ревматизмом, подаґрою, неврастенією, нервостудою або инші подібні недуги, ми все маємо під рукою фаміку

— PAIN-EXPELLER —

сего знаменитого домашного лїкарства. Ґорщик ціна 35 ц. а Пейн-Експеллер 35 і 65 ц. Продають ся у всїх аптиках. Почтові і ґаборки о 5 ц. більше.

F. AD. RICHTER & CO.,
78-80 Washington St.,
New York, N. Y.